

BYGGNADS arbetaren

NUMMER 3
23 MARS 2023
www.byggnadsarbetaren.se

BYGGNYTT

BYGGSKURKAR
JAGAS AV ANTI-
MAFFIAPOLIS

GUIDE

*Miss inte
"gömda"
pengar*

REPORTAGE

RÖKTE PÅ UNDER
SEMESTERN –
FICK INGEN LÖN

**SAMLA
FLASKOR
SMAKFULL
HOBBY**
sid 48

KAMPEN MOT MISSARNA

EMMA v/s TOAN

Det började med spackel i avloppet men Emma tog fajten.
På köpet fick hon Sveriges kanske kändaste badrum.

Den i särklass
största tidningen
i byggbranschen

ALLTID 60 DAGAR
ÖPPET KÖP

ENGELSONS

ALLT FÖR ARBETE & FRILUFTSLIV!

Perfekt att trycka
firmanamnet på!

SLITSTARKT FÖR ARBETE & FRITID!

T-shirt

Mjuk och skön t-shirt i högsta kvalitet som håller formen. 100% bomull.
Blanda gärna färger och storlekar när du köper flerpack!

Art 6000 - HERR • Stl. S-3XL.

Antracitgrå, Vinröd, Grå, Marinblå, Vit, Svart, Mellanblå, Khakigrön, Röd.

Art 6001 - HERR • Stl. 4XL, 5XL.

Mellanblå, Svart, Vit, Khakigrön, Marinblå, Antracitgrå, Vinröd.

79:-/st • 4 för 280:-

Ställbar,
inrullningsbar,
avtagbar huva.

Många
praktiska fickor
och fickor.

495.-

Ficka för
knäskydd.

Fritidsbyxa TREKKING OPUS TC/4W

Slitstarkt och stretchigt med gott om plats för förvaring av verktyg. Vattenavvisande med fluorfri impregnering. Midja med resår och ventilationsdragkedjor på benen. Skön stretch över stuss och bakom knäskyddsfickorna (*knäskydd ingår ej - köp till på engelsons.se*).

HERR - Art 6400 • Svart, Grön, Marinblå. Normal modell: C46-58. • Kort modell: D96-112.

550.-

Skaljacket FALKENBERG - Art 2710

Vind- och vattentät allroundjacka med **High-Tex**-membran. Vattenpelare 10 000 mm, andas 5000 g/m²/24h. Meshfoder i ryggen för bra ventilation.

Färg: Marinblå, Royalblå, Svart, Orange, Mörkgrön, Röd.

HERR • Stl. C48-64.

Beställ på engelsons.se eller ring **0346-71 38 40**

Beställ på engelsons.se eller ring 0346-71 38 40

BÄST PÅ BYXOR!

450.-

HELAGS byxa

Vår populära fritidsbyxa med stretchiga partier kombinerat med kraftigt, slitstarkt tyg. Midja med komfortresår i sidorna.

HERR - Art 2202

Mörkgrön, Terrakotta, Khakigrön, Svart, Petrolgrön, Petrolblå.

Normal modell: C46-62 (Stl 60, 62 endast i svart).

Kort modell: D96-120

(Stl 116, 120 endast i svart).

Lång modell: C148-154.

HIGH MOUNTAIN

2 FÖR 498.-

Skjorta HOTING - Art 4376

Klassisk fritidskjorta i mycket hög och kraftig kvalitet. Brösthicka med dragkedja.

Färg: Blå, Grön, Röd.

HERR • Stl. S-5XL
295.-/st

BROKARED
WILDERNESS WEAR

KOLLA PRISET!

Fleecejacka FEGEN

Mjuk och skön fleecejacka. Två sidfickor med dragkedjor.

HERR - Art 2306

Mörkgrön, Grå, Marinblå, Röd, Svart. • Stl. S-5XL.

WORK **SOCKS OF SWEDEN**

ARBETSSTRUMPOR I HÖG KVALITÉT!
Svensktillverkande. Tekniska & slitstarka.

3 PAR 300.-

WORK

Arbetsstrumpor COOLMAX - Art 6103

Kraftig och slitstark Coolmax® som reglerar temperaturen, transporterar bort fukt från foten och torkar snabbt. Frotté-stickningen skyddar skenbenet.

Stl. 37/39, 40/42, 43/45, 46/48.

119.-/par

SPARA PÅ FLERPACK!

3 PAR 189.-

WORK

Arbetsstrumpor DRYARN® låg - Art 6100

En teknisk arbetsstrumpa i Dryarn® som ger en mycket god förmåga att transportera bort fukt.

Förstärkt undersida och området runt hälsenan.

Stl. 37/39, 40/42, 43/45, 46/48.

75.-/par

3 PAR 249.-

WORK

Arbetsstrumpor MERINOULL - Art 6102

Extra slitstark och slimmad strumpa i merinoull. Stickningen ger skön passform och stabilitet. Stretchiga delar i främre delen av foten håller strumporna på plats.

Stl. 37/39, 40/42, 43/45, 46/48.

99.-/par

Beställ på engelsons.se eller ring 0346-71 38 40

KÄNSLAN AV ATT KOMMA FELKLÄDD

Vi hjälper dig att hitta de bästa arbetskläderna
och personliga skydden för din verksamhet.
Välkommen in till våra butiker!

**TEAM
WORK
WEAR®**

ARBÖGA POPS | AVESTA ENTRÉMATTAN | BODEN TEAM SPORTIA | BOLLNÄS 4SIGN | BROBY JERÅ ARBETSSKYDD | BROMÖLLA BRÖDERNA | BROMÖLLA | EMMABODA LINDAHL'S YRKESKLÄDER | ENKÖPING JARLSTEDTSBOLAGET | FLEN TOTAL SKYDD & UNDERHÅLL | GÄLLIVARE KLÄD-POOLEN | GÄVLE 4SIGN | GÖTEBORG JICON WORKS | JÄRFÄLLA 4 WORK YRKESKLÄDER | KALIX PD ART | KARLSKRONA HEM OCH HÄNTVERK | KRISTIANSTAD KRISTIANSTAD TEXTIL | KUNGENS KURVA 4 WORK YRKESKLÄDER | LANDSKRONA PL WORKWEAR | LULEÅ PD ART | MJÖLBY 4SIGN | MORA SÅ PRODUKTER | MALUNG MORX YRKE & PROFIL | MÖLNDAL JICON WORKS | NACKA MT YRKESKLÄDER | NORRKÖPING NITAB | NORRTÄLJE 4 WORK YRKESKLÄDER | NYNÄSHAMN SVEA YRKES & PROFILKLÄDER | OSBY KONTORSTEAMET | PITEÅ ARBETARN | SKOGÅS MATTSSON KONTOR | SKURUP ACTION OCH TREND | SOLLENTUNA 4 WORK YRKESKLÄDER | STENUNGSUND STENUNGSUNDS INDUSTRI SAND | SUNDSVALL BACKMARKS | SÖDERHAMN SBS REKLAM | VARBERG EKDAHL'S ARBETSKLÄDER | ÄLMHULT FANHULTS | ÖREBRO INDUSTRIHANDEL

TEAMWORKWEAR.SE

22 REPORTAGE

PORTAD EFTER DROGTEST

Rörmokaren Linus rökte cannabis på semestern. Tillbaka på jobbet valdes han ut för ett slumpmässigt drogtest. Han testade positivt och blev avstängd utan lön i två månader. Nu kan fallet prövas i rätten.

>> Byggmissgruppen pushar mig och har hjälpt mig att **förstå att jag har rätt**. Jag har lärt mig mycket om tätskikt och hur man ska bygga ett badrum.

— Emma Andersson om sitt badrum i Årets byggmiss **44**

8 TEKNIK ELDRIVET – EN UTMANING

Byggbranschen är i en övergångsfas från fossil- till eldrivna lätta lastbilar. Här är utmaningarna.

14 BYGGNYTT SOLCELLS-VD: "SLUTA GASA"

"Jag blir sur på otroligt dåliga bortförklaringar". Så säger Olle Blandin, vd på Brion Solenergi, om de många säkerhetsproblemen i solcellsbranschen.

32 REPORTAGE KORGEN – EN HISSNANDE FÖRDEL

Korg i stället för ställning. Det är en ovanlig metod som testas i Malmö där det byggs stora hissar.

38 FÖRSÄKRINGAR HÄR FINNS "GÖMDA PENGAR"

Det kan vara lätt att missa ersättning från olycksfallsförsäkringen. Vi reder ut vad som ingår i ditt medlemskap i Byggnads.

42 BESSERWISSERN SÅ SKA HUS KLARA JORDSKALV

Forskaren förklarar vad som är extra viktigt för att hus ska klara att stå emot en jordbävning.

+ BERGSBORNING OCH FARLIG SOL

- 6 **LEDAREN** "Trygghet är inte tråkigt"
- 12 **VERKTYGSLÅDAN** Nya prylar på marknaden
- 28 **PANELEN** "Jobbar med att spika, inte jaga bovar..."
- 30 **ÖGONBLICKET** Knark som byggmaterial
- 36 **PÅ NYTT JOBB** "Vill borra mina egna salvor"
- 37 **TÄVLING** Klarar du frågorna? Vinn handskar
- 40 **GÄSTKRÖNIKA** En förlorad hälsa
- 48 **EFTER JOBBET** När vin blir en hobby
- 51 **BILDKRYSS** Alltid i Byggnadsarbetaren!

REDAKTIONEN

Isabella Iverus
Chefredaktör och ansvarig utgivare
070-269 0788,
ii@byggnads-
arbetaren.se

Tomasz Pozar
Redaktionschef
072-215 83 36,
tp@byggnads-
arbetaren.se

Katarina Connheim
Reporter,
arbetsrätt
070-627 60 84,
kc@byggnads-
arbetaren.se

Cenneth Niklasson
Reporter,
avtal och löner
070-607 56 92,
cn@byggnads-
arbetaren.se

Margite Fransson
Reporter,
arbetsmiljö
070-607 56 89,
mf@byggnads-
arbetaren.se

Nina Christensen
Reporter, försäkring
och pension
070-246 87 06,
nc@byggnads-
arbetaren.se

Michael Toll
Reporter,
webbredaktör
073-338 79 46,
mt@byggnads-
arbetaren.se

Malin Ragnarsson
Layoutansvarig
073-024 78 73,
mr@byggnads-
arbetaren.se

Ann-Sofi Löfgren
Layout
076-128 53 96,
asl@byggnads-
arbetaren.se

Adress: Byggnadsarbetaren, Box 519, 101 30 Sthlm. E-post: redaktionen@byggnadsarbetaren.se Besöksadress: Hagagatan 2, Sthlm. Tryck: Stibo Complete. Korrektur: Michelle Bergman. Prenumeration: prenumeranter@byggnads.se Annonser: Ace Stenquist, Stenquist försäljning 076-781 52 22, ace@sqfab.se Omslag: Jeppe Gustafsson. TS-kontrollerad upplaga: 105 000 (2019). Adressändring för medlem i Byggnads: Kontakta förbundets regionkontor. Adressändring prenumeranter: Byggnadsarbetaren, 106 32 Stockholm. 010-601 10 01, prenumeranter@byggnads.se

Trygghet är inte tråkigt – det är nödvändigt

När världens finanser börjar svaja sprids osäkerheten så klart vidare till vår vanliga vardag. Det spelar ingen roll hur många gånger en vd i tv påstår att våra pensioner inte kommer att påverkas av investeringar som gått åt skogen. Vi anar ändå att det i slutänden är den enskilda människan som får betala.

Den lilla världen sitter som bekant ihop med den stora.

Och inte bara det; något är förvillande likt mellan byggbransch och bankdito.

Det är förstas grabbarna grus jag tänker på. De vill säga de självsäkra männen med sikte på stora vinster.

I bygg kliver de in och fnyser åt försäkringar och arbetsmiljöåtgärder. Istället säljer man ut entreprenader till lägst bjudande och blundar för byggets gästarbetare utan ordentliga skyddskläder. Här ska det tjänas pengar och det gör man genom att ta risker och strunta i "mossiga" gamla förordningar. Och det är den enskilda byggnadsarbetaren som får riskera livet när vinst prioriteras före säkerhet.

Det är precis samma stil som banker och finansinstitut just visat upp. **Pengarna är ju någon annans och det är inte vd:arnas pensioner som går upp i rök.**

Att byta trygga papper i en storbank till förmån för små specialbanker i USA, för att öka vinsten bara lite till, låter faktiskt inte riktigt klokt. Det är ju människors ålderdom som pensionsförvaltarna har ansvar över.

Sådant verkar dock inte grabbarna grus bry sig om utan lutar på att staten städar upp om det nu ändå går dåligt. Och detta tänkesätt sprider sig från bransch till bransch.

Men vet ni? Trygghet är inte tråkigt. Det är nödvändigt. Åtminstone för alla som ska utföra jobbet eller leva på slantarna som vi plikttroget sparat till vår egen pension. Ska det verkligen vara så svårt att fatta?

**Isabella Iverus,
Chefredaktör**

Sänka inflationen eller rädda bankerna? Svårt huvudbry för riksbankernas chefer runt om i världen just nu.

Och för övrigt anser jag att vi ska stötta Ukraina på alla sätt som går. Glöm inte att det pågår ett krig nära oss!

FACEBOOKAT
om en sönderslagen reklamskylt

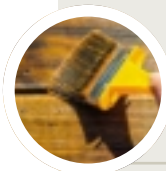
"Såna tilltag ska inte premieras! Man får lära sig att bara tugga i sig av misstagen och lära sig något av det."

GRELS JOHANSSON

INSTAGRAM
#jagräddadeettödehus

För alla som älskar lukten av linoljefärg är det här rena rama knarket. Så många vackra hus och imponerande arbeten.

KALENDARIET
Det händer i mars

20 MARS: Vårdagjämning! Äntligen är dagen och natten lika långa.

25 MARS: Marie bebådelsedag, Vårfrudagen eller Våffeldagen. För oss nutidsmänniskor är det en anledning att få mumsa i oss fräsiga varma våfflor med sylt och grädde. Mmm.

25 MARS: Frö- och sticklingsbyttardag på Botaniska i Göteborg. För dig med halvfulla fröpåsar är detta ett gyllene tillfälle inför årets odlingsäsong.

IAKTTAGELSEN
Låt tiden ha sin gång

● I år ska vi tydligen ställa om klockorna ännu en gång och sova en timme mindre för att få "rätt tid". Men sedan är det tydligen slut på EU:s skrivbordsprodukt sommar vs vintertid. Hela grejen ska fhasas ut och tur är väl det. Tiden måste få ha sin gång. När klockan är 12, är hon 12. Hur svårt kan det vara?

FESTOOL

CSC SYS 50

Den batteridrivna bordssågen CSC SYS 50 är kompakt och behändig och samtidigt otroligt mångsidig: med parallellsnitt upp till 280 mm, en kapsnittsbredd på upp till 450 mm och vinkelsnitt på -10° till 47°.

Den digitala displayen levererar exakta resultat med högsta **precision på en tiondels millimeter**.

2x18 V-batterier i kombination med borstfri EC-TEC-motor ger både styrka och genomdragskraft.

Med arbets- & transportstativet UG-CSC-SYS har du alltid ett idealiskt arbetsbord, och transporten från bilen till användningsplatsen går lekande lätt. Kort och gott: Sågprecision som hänger med!

Mer information om CSC SYS 50 finns på [festool.se](https://www.festool.se).

Verktyg för högsta anspråk

Byggbranschen är i en övergångsfas från fossil- till eldrivna lätta lastbilar.

Här är de fem största utmaningarna för att **KLARA ÖVERGÅNGEN.**

TEXT: Anders Myrdal

FOTO: Billeverantörerna, Anders Myrdal, Mostphotos

UTMANINGAR NÄR BYGG STÄLLER OM

1

SNABBARE UTBYGGNAD AV LADDINFRASTRUKTUREN

En ständigt aktuell fråga är behovet av fler laddpunkter, där tillgång till snabbladdning är mycket viktig. Samtidigt som allt fler byggjobbare kör en eldriven servicebil finns det för få laddplatser.

Sverige tillhör de sämsta EU-länderna när det gäller att nå upp till de uppsatta laddpunktsmålen, enligt en rapport som M Sverige (tidigare Motormännen)

gjort. Enligt analysen måste laddpunkterna öka i hela landet, men den största bristen finns i Stockholm, Göteborg och Malmö, där det saknas 13 000 laddpunkter.

– Laddinfrastrukturen behöver bli bättre överallt, säger Carl-Erik Stjernvall, hållbarhetsansvarig på M Sverige.

2

SÄNKTA ELPRISER OCH ÅTGÄRDER MOT ELBRIST

De höga elpriserna och risken för elbrist är i dag ett tydligt hot mot övergången till nollutsläpp för att klara klimatmålen. Sverige kommer att behöva mer än dubbelt så mycket elkraft för att klara omställningen till år 2045. Det konstaterade Energiföretagen nyligen i en rapport. Eftersom det svenska elsystemet är sammankopplat med övriga Europa påverkas våra elpriser av den europeiska prisutvecklingen.

Vissa länders minskade elproduktion och svårigheter att importera från andra länder har pressat upp priserna. Enerpriserna har också påverkats av Rysslands invasion av Ukraina. Även om färsk siffror från branschorganisationen Mobility Sweden visar att det trots höga elpriser fortfarande är billigare att köra eldrivet framför fossildrivet, oavsett energiprisområde, kommer vi inte undan frågetecknen ovan.

»Jobbmässigt skulle transportsträckorna nog funka för mig med en eldriven transportbil«

3

SKYHÖGA INKÖPS-PRISER

Inköpspriset för en eldriven lätt lastbil ligger fortfarande rejält mycket högre i förhållande till fossildrivna bilar.

Det är förstås en avvägning och en osäkerhet

för byggfirmor som planerar att investera i eldrivna bilar, som måste räkna på skillnaden i högre leasingkostnader mot vad det kostar att leasa dieseldrivna bilar. Men det mesta talar för att eldrivna servicefordon kommer att gå ner i pris, i takt med att efterfrågan ökar. I dessa oroliga tider är det dock inget vi ännu sett.

4

LASTVIKT OCH DRAGVIKT

Kraven på längre räckvidd har lett till mer batterikraft och därmed tyngre bilar, vilket i sin tur leder till lägre lastvikt och släpvagnsvikt. Det är ett problem för byggfirmor som har behov av att lasta mycket material för transport ut på byggena. Elbilar med last och släp leder logiskt också till kortare räckvidd. Därför har företag som behöver lasta mycket eller dra mycket material på släp ännu skäl att behålla en eller några dieseldrivna bilar som klarar last. Alternativet är att ha flera elbilar och dela upp lasten. Samtidigt sker en ständig utveckling: Batterierna blir lättare och innehåller mer energi än föregångarna.

5

KRAV PÅ C-KÖRKORT

Ett kommande problem är att stora skåpbilar och pickuper som elektrifieras överskrider totalvikten 3 500 kilo. Om reglerna inte ändras kommer de bilarna att klassas som tunga lastbilar med krav på C-körkort. Eftersom många hantverkare och byggjobbare saknar C-körkort kan det i sin tur innebära ett hinder för klimatomställningen. I en utredning, som Transportstyrelsen gjort på uppdrag åt den förra regeringen, är rekommendationen att inte införa undantag att köra tyngre lastbilar (över 3,5 ton) som drivs av alternativa bränslen. B-körkort räcker alltså inte.

Vilka är de största utmaningarna för att gå över till eldrivet?

ULF HAGSTRÖM, DEPÅCHEF PLUS MONTAGE AB

"Elbilarna är för dyra i inköp och utbudet är fortfarande för litet. Men på tjänstebilssidan kommer vi att beställa eldrivna bilar framöver. Inom några år kommer vi säkert gå över till eldrivet på transportbilssidan."

LARS BERGSMARK, PLÅT-SLAGARE, PLÅTENTREPNÖREN SVERIGE AB

"Jobbmässigt skulle transportsträckorna nog funka för mig med en eldriven transportbil, men eftersom jag även använder bilen privat blir det för långa sträckor och då är räckvidden för kort. Föreningen i radhusområdet där jag bor vill heller inte satsa på laddstolpar. Och laddning hemma är ju ett måste."

GÖRAN NILSSON, GRUNDARE OCH DELÄGARE RÖRANALYS

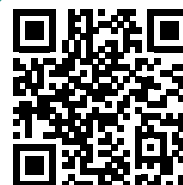
"I min firma har vi haft eldrivna bilar sedan 2013. Men varför är eldrivna servicebilar så dyra? Det är ett hinder för många. I dag finns det för få laddningsplatser där det är enkelt att ladda. Och det borde funka att ladda med ett kort överallt, inte typ 20 kort som krävs i dag."

LJLTIPRO

Noga utvalt
sortiment för
Proffs

BETONG

BRUK

GOLV

Alla produkter är miljöbedömda i Basta, Byggvarubedömningen (BVB), Sunda Hus och registrerade i Svanens husproduktportal.

Ultipro hittar du endast på Optimera
- Sveriges bästa bygghandel för proffs!

OPTIMERA
EN DEL AV SGDS GRUPPEN

VERKTYGSLÅDAN

Hitta mer på byggnadsarbetaren.se

Med ett reglage ställer man in det stöd som behövs.

EXOSKELETT MED EXTRA KRAFT

Trött i nacke och armar när du jobbar med armarna över huvudet? Enligt Festool ger deras nya exoskelett en extra kraft på varje arm motsvarande fem kilos tryck uppåt. Den har tre arbetsområden: från höften och uppåt, bröstet och uppåt, samt ovanför huvudet. Lätt som en mindre ryggsäck och stängs snabbt av med en pausknapp vid behov. Med ett enkelt reglage ställer man in det stöd som behövs. Lätt att anpassa till olika kroppstyper, enligt Festool.

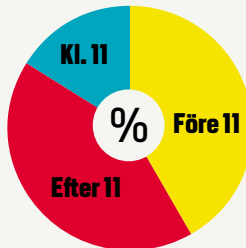

INSATS FÖR MILJÖN

● Reparera arbetskläder i stället för att köpa nytt. Gore-tex släpper ett reparationskit på marknaden tillsammans med norska Wenaas, tygbitar som du kan laga revor och hål med. Med strykjärn fäster du lapparna. Plaggen kan tvättas som vanligt. Kittet består av två fyrkantiga bitar 10 x 5 centimeter och två runda med diametern 7,6 centimeter.

När äter du din matlåda på jobbet?

"Jag tar rast om det funkar för övriga yrkesgrupper eller så samkör vi med dem vi jobbar med."

- 260 personer.
- 263 personer.
- 100 personer.

Omröstningen är gjord i Facebook-gruppen Din lön på bygget.

Koll på millimetern

● Nu lanserar Milwaukee sin första sänksåg som kan såga 12 mm från en vägg. Batterierna (M18) är kompatibla med övriga maskiner från Milwaukee. Maskinen har vinkeljusteringsstopp vid 0, 22,5, 45 och 48 grader. Djupjusteringen har två skalor, en för styrskena och en utan skena. En fjädrande klyvkniv ökar säkerheten vid användning.

FOTO: MICHAEL TOLL

Varför ta en när man kan ta två? Snickarlärlingen Sahrab Hussaini har alltid verktygen i fickan.

»Jag har alltid två knivar med mig«

Snickarlärlingen Sahrab Hussaini, 19, lämnar aldrig borden utan två exemplar av sitt favoritverktyg i fickan – gipskniven.

Varför är just gipskniven din favorit?

– Den fungerar till allt, i mängder av olika moment. Jag använder den i stort sett hela tiden, hur många gånger som helst varje dag. Så fort jag ska ta bort plast kommer den fram. Men den är ju särskilt bra vid gipsning.

Och du har alltid den med dig?

– Ja, inte en utan två stycken, i fickan. Jag orkar inte springa och hämta verktyg, det är så mycket bättre att ha grejerna med sig hela tiden. Gipsknivarna och hammaren är universalverktyg som jag alltid har med mig.

Finns det ingenting dåligt med den?

– Jo, det kan vara lätt att skära sig i fingret. Den kan vara lite farlig, men jag är försiktig så det är inga problem.

Använder du dem vid något udda tillfälle?

– Jag brukar vässa pennorna med en av dem. Som jag sa, de fungerar till allt!

MICHAEL TOLL

Längtar du efter att ta ett nytt steg i livet?

Studera vidare inom bygg!

Högskolan Dalarnas tvååriga program **Byggteknik – produktion och förvaltning** passar dig som redan arbetar i byggbranschen och känner att du är redo att ta ett nytt steg i ditt yrkesliv. Utbildningen ger dig kunskap om hela byggprocessen och hur du leder personal och entreprenörer.

Efter utbildningen kan du arbeta som arbetsledare på byggarbetsplatser eller inom förvaltning, drift och underhåll.

Under studietiden har du nära kontakt med näringslivet vilket ger dig både god insikt i arbetsledarens vardag och stora möjligheter till anställning i en bransch där personalbehovet är stort.

Hos oss kan du även studera till byggingenjör, bygg- och samhällsplanerare, läsa magisterprogram i energieffektivt byggande och fristående kurser.

MER INFORMATION:
du.se/byggteknik

HÖGSKOLAN
DALARNA

Fara på Svea Solars arbetsplats, ett tak i Sollentuna.

Solcells- vd om problemen med säkerheten: ”Sluta gasa”

ARBETSMILJÖ Det går inte att skylla på att solcellsbranschen är "ny". Så säger Olle Blandin, vd på Brion Solenergi, om de många säkerhetsproblemen som vi skrivit om.

Byggnadsarbetaren har fått många reaktioner på våra artiklar om solcellsbranschen och de företag som utför livsfarligt arbete i samband med montage av paneler. Stora spelare som Sesol AB och Svea Solar har ertappats med dåliga eller inga skydd för arbetarna. De som hört av sig har bekräftat bilden av en bransch med stora säkerhetsproblem.

Olle Blandin, vd på Brion Solenergi, är en som reagerat.

– Jag blir sur på de otroligt dåliga bortförklaringar som finns till den dåliga säkerheten. Det är människoliv det handlar om och ren tur att ingen har dött. Det är bara en fråga om tid.

Argumenten att problemen finns för att det är en "ny bransch" ger han inte mycket för: – Arbetsmiljö är arbetsmiljö och bara för något är "nytt" kan man inte undvika lagar och regler. Och hur länge är en bransch ny egentligen? Jag har jobbat i 13 år med detta och arbetsmiljöreglerna har funnits hela tiden.

Han har själv jobbat som både montör och arbetsledare.

– Vi använder ställningar. Vi har en regel som säger att vi aldrig gör jobb i sele om det inte är ett kortare arbete, på en timme eller två. I offerterna skriver jag ut vad säkerheten kostar, vad priset är för att ta

Olle Blandin.

in ställningsbyggare. 99 procent av gångerna är jag dyrare än andra.

När han ser bilder på farliga jobb kontaktar han både branschkollegor och branschorganisationen Svensk Solenergi. Och även om han lägger ner mycket möda på säkerheten upptäcker han fel också inom sitt eget företag.

– Jag säger till mina anställda att jag aldrig vill behöva ringa till era anhöriga och säga att ni skadats eller dött. Men vi klarar inte alltid att vara hundraprocentiga för även jag får bilder skickade till mig på folk som jobbar farligt. Han tycker att fler bolag måste ta ansvar för sina underentreprenörer.

– Sluta att hela tiden gasa. Vi ska bygga det hållbara samhället men inte med risken att någon dör på kuppen.

MARGITE FRANSSON

”Bara för något är 'nytt' kan man inte undvika lagar och regler”

- vi server
hantverkare!

2023
ÖPPNAR VI

EN TILL YRKESBUTIK!

Ni hittar oss i
Västberga fr.o.m.
den 19 april,
Västbergavägen 43
126 30 Hägersten.
VÄLKOMNA!

VI SKICKAR TILL HELA SVERIGE

Ring, maila eller handla på nätet.
Lagervaror skickas samma dag vid
beställning innan 11.00

ORDERTELEFON 0392-36010

order@leifarvidsson.se

www.leifarvidsson.se

LEIF ARVIDSSON AB

Vi serverar med material och kunskap inom fönsterrenovering, ventilation, tätning och fogning

BYGGNYTT

Byggtjuv låtsades vara arbetare

BROTT Det var en morgon i februari som en person som bodde granne med en byggarbetsplats i Gamla stan, Stockholm, reagerade på att ett fönster till en byggbod stod öppet. Mycket riktigt, i boden befann sig en man i 30-årsåldern. Men när tjuven blev påkommen av byggarbetarna gjorde han allt för att lura dem.

– Han hade plockat på sig en massa verktyg men försökte ge intryck av att han hörde till arbetsplatsen och hade en uppgift att fylla. Sedan bad han om en cigg, säger Daniel Wikdahl, presstalesperson vid Stockholmspolisens.

En av byggnadsarbetarna ringde dock 112 och en polispatrull kom snabbt till platsen. Men något dramatiskt gripande var det inte tal om. Inbrottstjuven satt lugnt och fikade med "sina kollegor". **MT**

FOTO: SVERIGES RADIO

BYGGER KISTA

När snickaren Gunnar Jönsson, 90 år, började tillverka sin egen likkista blev hans barn först förskräckta, men snart stod fler än de på kö för att få en egen. Gunnars berättelse finns att ta del av i radiodokumentären "Att bygga sin egen kista" av Ola Hemström (SR).

FOTO: MOSTPHOTOS

Antimaffiapolis sätts in mot byggskurkar

BROTT Operativa rådet, polisens särskilda organisation mot grov och organiserad brottslighet, ska inleda insatsen Ragnhild i Södertälje för att komma till bukt med kriminaliteten. Men även andra städer kan dra fördel av insatsen.

– Vi ser att exempelvis byggbolag som fuskat i Södertälje och upptäckts här, drar till andra kommuner och fortsätter med samma upplägg utan att de kommunerna vet om det. Nu ska ett nära samarbete ske, säger insatsledaren Gunnar Appelgren till Länstidningen Södertälje.

Den italienska antimaffiaenheten kommer via Europol att vara delaktig i arbetet. **TP**

BIG DOG

Originalalet.

Big Dog är en riktig håll-käften-träskruv som tål extremt tuffa tag. Det stora brickhuvudet ger ett snyggt och stabilt montage. Testa Big Dog - du kommer inte att ångra dig!

Ett proffs vet.

FAST

SMART FÄSTTEKNIK

www.fast-fastening.com

Heco Nordiska AB, Rocknevägen 16, 335 73 Hillerstorp

HALLÅ DÄR...

... **KENT GRANRUD**, vd på Hammarö bergsprängning, vars reklamskylt Färjestads målvakt Matt Tomkins bankade sönder i raseri.

Blev du sur?

– Nej, snarare tvärtom. Jag borde skicka en fruktkorg och tacka honom. Vi har fått massor av uppmärksamhet. Sammanlagt har filmklippet nog visats en miljon gånger.

Så du blev glad när skylten slogs sönder?

– Den här reklamen går inte att köpa för pengar. Vi, som är ett sketet markarbetargång, har fått lika mycket visningar som han den där Luuk i "På spåret" eller Melodifestivalen.

FOTO: HAMMARÖ BERGSPRÄNGNING, ÖMÖRE

Är det många som hört av sig?

– Ja, redan på läktaren samma kväll surrade det konstant i fickan i mobilen. Alla jag känner skickade meddelanden, och sedan företaget och kollegor. Det har varit en konstant ström av meddelanden i flera dagar nu.

MICHAEL TOLL

Är du sprinklermontör utan certifikat?

Jobbar du som sprinklermontör och har minst 5 års erfarenhet finns det möjlighet att under en övergångsperiod ansöka om att få ett branschcertifikat. Från och med 1 juli 2023 måste alla sprinklermontörer göra branschprov för att bli certifierade.

Läs mer om vilka krav som måste uppfyllas och hur ansökan går till på vvsyn.se

VVS-branschens yrkesnämnd

BIG-gruppen är Nordens ledande bygg- och industriedja med över 100 yrkesbutiker i Sverige och Norge med regionala lokala lager.

BIG-gruppen erbjuder ett brett sortiment av verktyg, maskiner, infästning, personligt skydd och förnödenheter.

Hos oss hittar du Milwaukee's hållbara, pålitliga och extra kraftiga verktyg för proffsanvändare.

www.big-gruppen.com

BIG-gruppen orter: Alingsås| Anderstorp| Borås| Boden| Eskilstuna| Falköping| Gävle| Göteborg/ Tagene| Gällivare| Götene| Halmstad| Helsingborg| Hässleholm| Jönköping| Karlstad| Kiruna| Ljungby| Luleå| Lund| Malmö/City/Fosie| Markaryd| Moheda| Norrköping| Pajala| Piteå| Ronneby| Sjöbo| Skellefteå| Skene| Skövde| Stenungsund| Stockholm/ Bromma/Globen/Hornsberg/Sätra/Täby/Lunda/Västberga| Svenljunga| Tranemo| Trollhättan| Umeå| Uppsala| Varberg| Vimmerby| Västerås| Växjö| Ystad| Örebro.

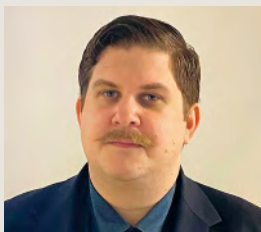
BIG-gruppen företag: Albins|Derome Industrihandel| Flinks Järn| Gamla Jernboden| IMAB| IP Industripartner| Laitis| Lundqvist Maskin&Verktyg| Markaryds Järn| Maskin&Verktyg| MOVAB| Skene Järn| Skydd&Verktyg| Sohlbergs| Stål&Verktyg| Ystad Järn| Österbergs.

Här får arbetarna kroppskameror

ARBETSMILJÖ Ett pilotprojekt med kroppskameror och kameror i arbetsfordon pågår just nu på några av Svevias arbetsplatser, enligt tidningen iperspektiv.se.

– Förhoppningen är att kamerorna gör att färre utsätts för brott och annat olämpligt beteende, säger Andreas Bäckström, verksamhetsutvecklare på Svevia.

Att de som arbetar på vägbyggen utsätts för påhopp och trakasserier är inget nytt. Men enligt en undersökning från fackförbundet Seko har situationen förvärrats de senaste åren. Kamerorna testas bland annat av flaggvakter i Göteborg. **CN**

» Jag tackar för förtroendet.

— **JAKOB WAGNER**, plåtslagare från Lund, valdes till Byggnads nya förbundssekreterare på en extra-kongress.

FOTO: JANNE ÅHNBERG

En vd på ett byggbolag föll cirka 10 meter och fick en container över sig.

Vd föll från ställning – avled

OLYCKA Det var på torsdagseftermiddagen den 2 mars som en man i 35-årsåldern föll från en byggnadsställning vid Selma Lagerlöfs torg på Hisingen i Göteborg.

Den avlidne var vd på ett mindre byggbolag, enligt uppgift med cirka femton anställda. Mannen ska ha arbetat på en ställning tre till fem våningar upp och skulle ta emot en container att slänga skräp i. I samband med detta ska han ha tagit bort fallskyddet. Men då ramlade han ner, fick containern över sig och avled troligen omedelbart.

Fallet ska ha varit på runt tio meter.

Hökerum Bygg är huvudentreprenör och arbetar med att bygga drygt 300 hyres- och studentbostäder på platsen.

”Det som absolut inte får hända har hänt och det är ytterst tragiskt. Våra tankar går till anhöriga och medarbetare”, skriver Johan Lind, vd på Hökerum Bygg, i ett mejl till Byggnadsarbetaren.

Peter Hellberg, enhetschef på arbetsmiljöenheten på Byggnads region Väst, fick höra om händelsen strax efter att den hade skett. Men då Hökerum Bygg inte har någon egen personal på plats och det inte fanns några fackanslutna medlemmar på det aktuella bolaget där vd:n förolyckades, har inte några fackliga skyddsombud varit på arbetsplatsen.

Byggnadsarbetaren har sökt Hökerum Byggs vd Johan Lind för att ställa ytterligare frågor om olyckan, men utan framgång.

MICHAEL TOLL

ergofast
PRO FASTENING SOLUTIONS

MAX OFFICIAL DISTRIBUTÖR

Varför nöja sig med mindre än **MAX** prestanda?

MAX Powerlite är ett komplett system med handverktyg för i princip alla förekommande infästningsapplikationer. Du slipper hålla koll på batteristatus, oroas över strömspikar eller avgaser från krut och gas, MAX Powerlite är lättare, tystare, mindre och starkare. Scanna QR-koden och läs mer på ergofast.se

ERGOFAST AB | +46 (0) 303 20 80 50 | info@ergofast.se

Nyheter i vår

I vår tar vi ett nytt grepp om sortimentet och lanserar matchande topp till tå-lösningar baserade på våra populäraste arbetsbyxor. Finns hos din återförsäljare med start i april.

Senaste nytt på byggnadsarbetaren.se

1 "SVINTUFFT BESLUT"

MALMÖ | Umia Syd, ett dotterbolag inom Umia-koncernen som arbetar med installationstjänster, läggs ner. Bolaget har haft ekonomiska problem på grund av en svag orderingång. Ett tiotal tjänstemän och cirka 50 yrkesarbetare berörs. "Ett svintufft beslut", säger André Ruuth, en av Umias grundare.

7

6

4

5

8

2

3

1

FOTO: JANNA SIGGE / BORÅS STAD

2 Fel i snabbygge

BORÅS | När den nya simarenan byggdes uppmärksammades det stort tack vare den låga kostnaden och snabba byggtiden. Men gick det för snabbt? Borås Tidning rapporterar nu om att simhallen, bara 13 år gammal, kräver omfattande renovering. Experter har hittat ett ovanligt material i taket "som är så fuktigt att det går att vrida ur".

3 STAL 800 KILO BRUNNSLOCK

PARTILLE | Verktyg, dyra maskiner och koppar hör till vanligheterna. Men på NCC:s asfaltsprojekt valde två tjuvar att lägga vantarna på något betydligt ovanligare: Brunnslock som tillsammans vägde 800 kilo. "Vi skulle sälja dem som skrot", sade en av männen i förhör, enligt Partille Tidning. Påföljden för männen blev villkorlig dom och dagsböter.

4 POLISEN FÅR NYTT HUS

SÄLEN | Malung-Sälens kommun ska få ett nytt polishus och bygget är igång. Familjeföretaget Skoglunds är entreprenör, fastighetsägare blir Käpan. "Vi har redan flera befintliga polishus i beståndet och att påbörja bygget av detta i Sälen är ett stort steg", säger Cecilia Vestin, vd, Käpan Fastigheter. Polis-huset beräknas stå klart sommaren 2024.

5 LÄMNAR SAMARBETE

STOCKHOLM | Byggnads, Seko, Målarna och Elektrikerna har hoppat av samarbetet "Sund konkurrens och schyssta byggen" som man hade med Byggföretagen. "Det har blivit för mycket snack utan att något händer", säger Byggnads ordförande Johan Lindholm. Byggföretagen kallar avhoppet för "ett tråkigt inspel" i pågående avtalsförhandling.

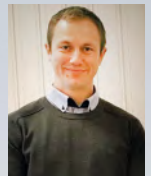

6 FORD RULLAR IN

SKELLEFTEÅ | Rekab har kört igång ombyggnationen av Bilbolagets befintliga bilhall samt nybyggnation av en skadeverkstad. Bakgrunden till bygget är att Bilbolaget tagit över rätten att sälja Ford i staden och de amerikanska bilarna måste beredas plats. För Rekab är jobbet värt runt 60 miljoner kronor.

7 "DET GÅR TOPPEN"

BJURTRÄSK | Flera trähustillverkare har tvingats varsla efter minskad efterfrågan. Men prefabbolaget Grönbo i Norsjö kommun går motsatt väg. Bolaget har idag ett femtiotal anställda och ska inom kort anställa runt tio personer till. "Ja, det går toppen. Vi har behov av mer personal", säger ägaren Mattias Henriks.

8 Avled efter klämolyccka

BENGTSFORS | En byggjobbare dog i samband med underhållsarbeten vid ett pappersbruk den 21 februari. Kammaråklagare Maria Johansson leder förundersökningen: "Mannen var anlitad för att göra isolering av värmerör. Han klämdes mellan en pelarlift och de rör som höll på att isoleras".

Miralem brinner för bra service. Och fotbollsklubben Nordvärmlands FF.

Vi finns på 175 platser runt om i Sverige, till exempel i Likenäs. Det innebär att oavsett var du har ditt byggföretag har du nära till bra byggvaror och service som kapning, mängdning och snabba leveranser. Våra byggvaruhus drivs av engagerade entreprenörer som vet vad du behöver för att din vardag ska fungera smidigt. De har också ett stort hjärta för det lokala samhället som de stöttar på olika sätt. **Hitta närmaste varuhus på bolist.se**

BOLIST

Sveriges närmaste byggvaruhus

PORTADES EFTER DROGTEST

”DE KÖRDE
MIN EKONOMI
I BOTTEN”

Rörmokaren Linus testades positivt för cannabis vid ett drogtest på jobbet. Därefter blev han avstängd utan lön i två månader. Men var det rätt? Nu kan fallet prövas i rätten.

TEXT: Katarina Connheim

Det var första dagen efter juledigheten när rörmokaren Linus valdes ut för ett slumpmässigt drogtest på sin arbetsplats på Assemblin.

Linus visste att drogtestet skulle vara positivt, eftersom han hade rökt cannabis under semestern i Spanien. Det dröjde en vecka innan testresultatet kom. Då ringde chefen upp Linus och sa att han skulle bort från byggarbetsplatsen, eftersom han var drogpåverkad.

– Jag skickades hem direkt. De spärrade mitt ID06-kort och jag fick byta om utanför arbetsplatsen, i containern där verktygen förvarades.

Linus kallades tillbaka till kontoret samma dag, där chefen berättade att han skulle bli avstängd på grund av det positiva testet. Så länge som proven visade positivt skulle Linus inte vara tillgänglig för arbete. Arbetsgivaren ansåg att det fanns säkerhetsrisker om han var kvar på jobbet.

– De sa att jag var för onycter och inte kunde jobba, säger han.

Rökte cannabis på semestern – stängdes av från byggjobbet

En rörmokare testades positivt för cannabis vid ett drogtest på jobbet. Därefter blev han avstängd från jobbet utan lön under nästan två månader.

Nu stämmer Byggnadsarbetarens på nästan 262 000 kronor, bland annat för utebliven lön.

ARBETSKATT – 17 NOVEMBER 2022 KL 16:30

Att just Linus testades efter semestern var en slump.

UR: BYGGNADSRARBETAREN.SE 17 NOV/2022

Under just den här perioden arbetade Linus med att montera element, men han har också andra arbetsuppgifter som att koppla stammar mellan husens våningsplan.

Linus stängdes av från jobbet i två månader. Han mädde dåligt av att vara hemma.

– Det var jobbigt eftersom jag gillar att göra något på dagarna. Jag hade inga pengar och kunde inte hänga med kompisar. Och jag ville inte heller berätta för alla vad som hade hänt.

Linus hade svårt att få pengarna att räcka till. Han fick låna pengar av sina föräldrar, annars skulle det aldrig ha gått ihop.

FOTO: ISTOCK

»VI VILL INTE HA DROGER PÅ ARBETSPLATSEN, MEN ARBETSGIVAREN MÅSTE KUNNA BEVISA ATT PERSONEN ÄR PÅVERKAD.«

— Johan Torstensson Aas, arbetsmiljöansvarig, Byggnads

– Det är ju mat och hyra som ska betalas. Ekonomin blev körd i botten och det tog lång tid att återhämta sig. Det är först nu, ett år senare, som jag kan lägga undan pengar igen.

Linus är besviken på hur arbetsgivaren hanterade saken.

– De stänger av mig under en lång period och behandlar mig som en missbrukare bara för att jag rökt lite gräs. Jag har ju jobbat där i flera år, så de ser väl om jag är påverkad eller inte. Jag tycker inte att andra ska råka ut för det som jag har gjort.

Även Byggnads anser att det var felaktigt att stänga av Linus, som är medlem i Byggnads, från arbetet utan lön. Dessutom borde arbetsgivaren ha MBL-förhandlat med facket före uppsägningen.

Efter att både lokal och central förhandling slutat i oenighet lämnade Byggnads i mitten av november in en stämningensökan till Arbetsdomstolen.

Stämningen avser lönefordran, brott mot kollektivavtal, brott mot MBL. Sam-

manlagt uppgår det totala beloppet till nästan 262 000 kronor.

Det slumpmässiga drogtestet visade på förekomst av THC-syra. Det är en restprodukt som utsöndras via urinen och som visar att cannabis intagits, men det visar inte på någon narkotikapåverkan, anser Byggnads.

Eftersom medlemmen inte varit påverkad på arbetet utgör han därför inte någon säkerhetsrisk, menar man. Facket anser därför att det saknas grund att stänga av honom från arbete utan lön.

– Vi vill inte ha droger på arbetsplatsen, men arbetsgivaren måste kunna bevisa att personen är påverkad och det har inte gjorts i det här fallet, säger Johan Torstensson Aas, arbetsmiljöansvarig på Byggnads.

Facket anser också att han medverkat till alla kontrollåtgärder eftersom han kontinuerligt lämnade urinprov tills testresultatet blev negativt.

Varför är det viktigt att driva det här ärendet?

– Att arbetsgivare stänger av en arbetstare utan lön i månader på grund av

Ann-Charlotte Södergren på Assemblin tycker att företagets policy har följts.

något som personen gjort på sin fritid är en ny företeelse, så det behöver prövas. Den avstängda hamnar i en extremt svår ekonomisk situation, säger Johan Torstensson Aas.

Arbetsgivarorganisationen Installatörsföretagen och Assemblin VS har lämnat in svaromål till Arbetsdomstolen, där de bestrider både brott mot MBL och att medlemmen skulle ha rätt till lön under avstängningen.

Så här kommenterar Ann-Charlotte Södergren, f.d. hr-chef på Assemblin VS, som är ansvarig för ärendet, avstängningen till Byggnadsarbetaren.

– Som arbetsgivare har vi ett arbetsmiljöansvar gentemot uppdragsgivare, medarbetare och andra berörda på arbetsplatsen. Det följer av vår policy att bruk av alkohol och droger inte är förenliga med arbetslivet.

På vilket sätt utgjorde rörmokaren en säkerhetsrisk i sitt arbete?

– Droger i samband med arbete, specifikt på en byggarbetsplats med arbete på höga höjder och farliga verktyg, där det inte finns någon felmarginal, är livsfarligt.

Johan Torstensson Aas tycker att det saknas grund för att dra in lönen.

Att en arbetare stängs av utan lön i månader på grund av något som hen gjort på sin fritid är en ny företeelse, så det behöver prövas, menar facket. Obs! Bilden är en genrebild.

»OM DET GER POSITIVT UTSLAG ÄR VI SKYLDIGA ATT AGERA.«

— Ann-Charlotte Södergren, f.d. hr-chef på Assemblin VS

Vår uppfattning är att medarbetare som har testat positivt för droger inte står till förfogande för arbete förrän urinprov utan spår av narkotika kan uppvisas.

Men drogtestet, urinprovet, visar inte på någon narkotikapåverkan.

– Vi vill inte kommentera enskilda ärenden, men generellt så kan vi som arbetsgivare bara förhålla oss till utslag i tester som företagshälsovården, vår medicinska

partner, utför. Om det ger positivt utslag är vi skyldiga att agera, säger Ann-Charlotte Södergren.

I svaromålet till Arbetsdomstolen tar arbetsgivarna upp att ett urinprov vid ett testtillfälle visade positivt för både THC-syra och kokain. Byggnads anser inte att det förändrar något i själva processen.

– Det är inte det vi tvistar om. Orsaken till arbetsgivarens avstängning är att

medlemmen testats positivt för THC-syra, säger Johan Torstensson Aas, arbetsmiljöansvarig på Byggnads.

Parterna kommer att mötas i slutet av mars för en muntlig förberedelse. Om det inte sker någon förlikning vid detta tillfälle kommer tvisten att avgöras i Arbetsdomstolen, AD.

Annamaria Westregård är docent i arbetsrätt vid Lunds universitet. Hon

LÄKAREN SVARAR:

”Det här visar urinprovet”

REPORTAGE

tror att den medicinska bevisningen blir central om tvisten går vidare till Arbetsdomstolen

– Medicinexperter kommer att göra utlåtande om hur man påverkas av narkotika och hur länge effekten sitter i. Det finns rätt mycket forskning som kan användas som bevis och allt handlar om vad som kommer fram.

Har arbetsgivaren rätt att skicka hem någon som testas positivt för cannabis?

– Ja, om personen inte är arbetsför så är det möjligt. Arbetsgivaren har ett väldigt stort ansvar för arbetsmiljön på arbetsplatsen. Om det händer en olycka så blir arbetsgivaren ansvarig.

En eventuell dom kan bli principiell viktig både för fack och arbetsgivare.

– Om facket förlorar, så blir det fritt fram för arbetsgivarna att stänga av arbetstagare. Om arbetsgivarna förlorar, så måste de bli tydligare med att förklara varför de stänger av en anställd, säger Annamaria Westregård. ◻

Fotnot: Linus heter egentligen något annat.

3 FRÅGOR TILL EXPERTEN

FREDRIK SPARRING,
specialistutbildad läkare
med särskild kompetens att
bedöma drogtestar.

Vad visar ett urinprov av cannabis?

Cannabis innehåller många kemiska substanser bland annat THC som är det ämne som ger det mesta av ruseffekten. För att kroppen ska kunna göra sig av med THC omvandlas det till THC-syra som utsöndras med urinen. THC-syra saknar helt narkotisk påverkans effekt på kroppen.

Varför används urinprov om det inte finns narkotisk påverkan?

Urinprov har betydligt längre spårbarhet än blodprov och salivprov. Urinprov används eftersom man vet att bruk av cannabis utgör en säkerhetsrisk flera dagar till veckor efter att ruset har klingat av.

Finns det några risker att utföra ett arbete när THC-syran finns kvar i kroppen?

Vid omfattande, långvarigt bruk av cannabis har man i vetenskapliga studier funnit kognitiv försämring med nedsatt minnesfunktion, förmåga att hantera komplex information, och bristande uppmärksamhetsförmåga flera dagar efter senaste användningstillfället.

**NYHETERNA.
PERSONERNA.
HISTORIerna.**

Senaste nytt från din bransch hittar du på
www.byggnadsarbetaren.se

VI SÖKER EN NY OMBUDSMAN!

Vill du bli vår nya
kollega och arbeta som
försäkringsansvarig?

Läs mer om tjänsten:
byggna.ds.se/jobbainorrbotten

Norrbotten

BYGGNADS

Förut var jag ett kylskåp. Nu är jag Första Hjälp.

Den gröna plasten i våra stationer och dispensrar tillverkas nu av mer än 85% återvunnen plast från gamla kylskåp. Förut hindrade den mat från att bli dålig, nu kan den rädda liv på din arbetsplats.

Läs mer på www.cederroth.com/se/hållbarhet

CEDERROTH -Första Hjälp för alla. Överallt.

”Jag jobbar med att spika, inte jaga bovar ...”

Tips på hur man kan få bort fusket inom bygg och funderingar om de höjda räntorna. Panelen berättar också om sina säkraste värtecken.

1

Hur får man bukt med fusket inom bygg?

2

Får du ihop ekonomin just nu?

3

När är det vår (enligt dig)?

MARION KÄSSI, 45 ÅR, ANLÄGGARE, JÄRNA

1/ "Det är oftast de större byggföretagen som via underentreprenörer anlitar utländsk arbetskraft. Det kan se bra ut på pappret, men sanningen har en fulare baksida. Om de behöver ut som har specialkompetens är det bättre att de utbildar egen personal eller projektanställer, så det blir samma villkor för alla."

2/ "Så länge jag inte har sjukfrånvaro eller läkarbesök, så funkar det. Allt är ju dyrt i dagsläget som mat, el, bensin och biobesök. Vårt bundna elavtal går ut om en månad, så vi måste snart förhandla om avtalet. Då kan det bli hårdare."

3/ "När jag är så pass varm så att jag kan ta av mig strumpor och skor och springa barfota eller sätta på mig mina flippflopp. Man ska ju svettas in sommaren och frysa in vintern."

ANDREAS "BAGARN" AMRÉN, 24 ÅR, SNICKARE, SALA

1/ "Det ska vara lika villkor för alla, så att inte någon utnyttjas. Men hur man löser det praktiskt vet jag inte. Jag jobbar med att spika, inte jaga bovar."

2/ "Det rullar på, men visst märker man att saker och ting blir dyrare. Jag är ung och har inte några barn. Det är värre för dem som har familj. Till viss del kan det vara positivt. Räntorna har dragit iväg de senaste åren och vi är väldigt belånade i Sverige. Nu kanske räntorna landar på en sund nivå."

3/ "Det är väl när jag får slänga på piratbyxorna. När det blir ljusare på morgonen. Men än ska man väl inte ta ut någon vinst i förskott."

MALIN TIDÉN, TORNKRANFÖRARE, 47 ÅR, HÄSSLEHOLM

1/ "Kontinuerliga kontroller på bygget, exempelvis göra bakgrundskontroller och kolla upp underentreprenörer. Fler kontroller från myndigheter, eftersom det inte går att lita på att alla sköter sig. Jag har bara träffat på Skatteverket en gång under mina sex år som kranförare. Lägg också mer ansvar på beställaren och att det blir mer kännbara straff."

2/ "Ja, jag har inga större problem. Jag bor i en hyreslägenhet, har inga bostadslån eller höga elräkningar. Men jag förstår dem som har det svårt just nu."

3/ "När solen börja värma och människor står längs husväggarna som surikater och lapar sol. Det är en sekund innan folk börjar klaga på att det är för varmt!"

Det är skillnad på byggare och byggare.

Det är skillnad på byggare och byggare. Byggföretagens medlemmar är de schyssta byggarna som krävs när samhället växer. Det är vi som ser till att bostäder, arbetsplatser och vägarna däremellan byggs på schyssta grunder.

Våra medlemmar har kollektivavtal, sätter säkerheten främst och respekterar lagar och regler. Vi vill ha en byggbransch med nolltolerans mot fusk och kriminalitet.

Bra för Sverige, bra för dig.

BYGGFÖRETAGEN

www.byggforetagen.se

Knarkbetong

CAYAMBE, ECUADOR. Lite cement, sand och vatten – och så några skopor kokain. Det här minst sagt annorlunda materialet tillverkas det nu golv av. För att bli av med de enorma mängder droger som polisen i Ecuador lyckats komma över började man använda knarket som byggmaterial. Hundratals kilo kokain som beslagtogs från hela landet anländer varje vecka till avfallsanläggningen utanför huvudstaden Quito, där det blandas och blir till betongplattformar.

FOTO: DOL ORES OJHOA/AP/TI NYHEISBYRAN

Branislav Mandic
monterar den sista
hissen i den nya
sjukhusbyggnaden
i Malmö.

Korgen – en hissnande fördel

I den nya sjukhusbyggnaden i Malmö testas en **OVANLIG METOD** för att bygga stora hissar. I stället för byggställningar används höj- och sänkbara korgar. Resultatet är över förväntan enligt de inblandade: Tidsbesparing och bättre arbetsmiljö.

**PÅ PLATS
I MALMÖ**
Mette Carlbom

FOTO: André de Loisted

”

Jag kan visa hur det fungerar, säger hissmontören Branislav Mandic.

Han knäpper på sig ett säkerhetsbälte och klättrar i korgen som hänger i hisschaktet. Korgen gungar till. Den har två motorer på varje sida och en fall-säkerhetsvajer. Det här är den sista hissen som ska monteras.

– Det är lite läskigt. Men bara första gången, säger Branislav Mandic och drar i en av vajrarna som löper 70 meter ner i hisschaktet under honom.

Han tillhör ett av teamen som monterar hissar i den nya sjukhusbyggnaden som just nu byggs i Malmö.

– Det är enkelt, som när man tvättar fönster, säger han.

Korgen som hissas upp och ner i hisschaktet fungerar med samma princip som de korgar man kan se hängande utanför skyskrapor vid fönstertvätt.

De hissar som byggs är inga vanliga personhissar. Dessa ska kunna klara sjukhussängar och en maxvikt på över sju ton. Fästen borras in i väggen, sedan spänns ställningar mellan så att allt blir rakt innan skenorna kommer på plats och hissen monteras in i delar.

– Vi har fem hissar som vi gör med hängkorgar istället för att bygga en byggställning, säger Hans Fredin som är blockchef för hissprojektet på Skanska.

Det vanligaste sättet att bygga stora hissar på, i alla fall i Sverige, är annars att först bygga en ställning upp längs

byggschaktet och sedan arbeta utifrån den. Men att bygga och riva ställningar tar tid. Med detta sätt krävs endast att hänganordningen monteras och en dags utbildning för dem som ska använda den. En tidsbesparing på cirka fyra veckor per hiss. Men även arbetsmiljömässigt märks en stor fördel.

– Det är för mig den största vinsten. Nu kan man stå i rätt höjd för att inte belasta kroppen. Även för dem som bygger och river ställningarna, det är inte helt lätt, säger Hans Fredin.

Något som även Branislav Mandic är snabb att stämma in i.

– Det här sättet är bättre, innan var jag tvungen att böja mig så här, säger han.

Han visar hur han fick böja sig ner med borsten för att komma i rätt vinkel och sätta fast fästena. Nu styr han själv korgen till precis rätt höjd.

På plats är också Anders Björnmyr som ansvarar för projektet på TK Elevator, som jobbar för Skanska och som plockade upp idén från sin underentreprenör Metus. Det sistnämnda bolaget har jobbat på samma sätt i Tyskland.

Det var också till Tyskland som Skanska fick vända sig för att hyra in en hängställning anpassad till just hisschaktet.

Anders Björnmyr är övertygad om de stora vinsterna och hoppas att fler nu ska ta efter.

– Jag tror att det här kommer att få ringar på vattnet, säger han. ○

»Det är lite läskigt. Men bara första gången.«

— Branislav Mandic, hissmontör

Korgen fungerar med samma princip som de korgar man kan se hängandes utanför skyskrapor vid fönstertvätt.

"Det här jobbet har jag fått för mina synder", säger den höjdrädda Hans Fredin när han tittar ner i hisschaktet.

Arbetsmiljö-
mässigt märks
en stor fördel
med att montera
hissar på detta
sätt. Det går att
stå i rätt höjd för
att inte belasta
kroppen.

MINI-CV

NICKITA ANDERSSON COLLOCOLO,
28 år, Norrtälje,
BERGBORRARE

Har fått jobb: Som berg-borrare på Uppländska Berg.

År i yrket: 5 månader.

Styrkor: Är alltid glad, väldigt social även med nya människor.

Fritiden: Spelar fotboll, jagar och är med min familj.

Oväntad talang: Kan sjunga. Jag gör det inte speciellt ofta, så det är inte många som vet om det.

... och hur är kaffet på nya jobbet?

1

års borrningspraktik plus kurs krävs för att godkännas för borrkort.

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?

Skriv till oss så kontaktar vi dig.
Märk mejlet med "På nytt jobb"
redaktionen@byggnadsarbetaren.se

Att jobba ute i friska luften, bra arbetstider och okej att skita ner sig. Fördelarna är många med det nya jobbet som **bergborrare**, tycker Nickita Andersson Colloco.

»Jag vill borra mina egna salvor och spränga dem«

Hur fick du jobbet?

– Min sambo är bergsprängare och arbetar på Uppländska Berg. Jag ville byta yrke och då frågade arbetschefen Alexander mig om jag vill börja borra. Målet är att bli sprängare om några år, men att börja borra är en bra start.

Varför vill du bli sprängare?

– Jag vill lära mig allt och med min adhd har jag mycket spring i benen. Jag vill fortsätta borra, men gärna utvecklas så jag kan spränga också. Jag vill borra mina egna salvor

och spränga dem själv.

Hur har du lärt dig yrket?

– Jag har gått säkerhetskurser och lärt mig yrket praktiskt. Jag fick gå ut och borra redan efter några dagar.

Vad är det för fördelar?

– Att jobba ute och få frisk luft, bra arbetstider och att det är okej att skita ner sig. Jag har jobbat med många olika yrken, bland annat som säljare, på förskola och i restaurangbranschen, men det här är bästa jobbet.

Några nackdelar?

– Morgontrafiken. Jag

jobbar runt om i hela Stockholm.

Hur trivs du med arbets-kompisarna?

– Jag är mer killig av mig, så jag trivs mer med killar än med tjejer. De tål mer skämt, så jag kommer bra överens med dem.

Något som är svårt?

– Det är riskfyllt. Jag lär mig snabbt, men man måste tänka sig för så att man inte välter någon maskin och kör på saker som exempelvis elkablar.

KATARINA CONNHEIM

Nickita Andersson Colloco har haft många olika yrken, men det här är bästa jobbet.

Kryssa rätt!

TÄVLINGEN
SPONSRAS AV:

Fråga 1: Nu testas en ovanlig metod för att bygga stora hissar. Vad används?

1) Ställningar. X) Korgar. 2) Kranar.

Fråga 2: Hus som ska klara en jordbävning.

Vilket material är att föredra?

1) Stål. X) Tegel. 2) Lera.

Vinn!

1:a pris: Tegera pro 9125.

Håller länge tack vare det slitstarka syntetlädret Microthan+.

2:a pris: Tegera pro 9123. Har ett utmärkt grepp kombinerat med hög synlighet.

3:e pris: Tegera pro 9124. Ger ett fantastiskt grepp i torra och våta miljöer.

4:e-5:e pris: Tegera 8821R och 8820R.

För precisionsarbete i torra och fuktiga miljöer. Smidiga och mjuka med touchscreen-funktion.

● Skicka ditt svar till red@byggnadsarbetaren.se eller till Byggnadsarbetaren, Box 519, 101 30 Stockholm. Märk mejlet/kuvertet med "Tävling". Senast den 6 april vill vi ha ditt bidrag.

Rätt svar .....

Namn .....

Adress .....

Postadress .....

Mobilnummer .....

Storlek, handskar .....

GRATTIS TILL ...

... tio av er som fann fem fel i förra numret: Torsten Hagman, Nävekvärn, Karl-Erik Nyman, Bollnäs, Lars Löfgren, Holmsund, Jan Ålander, Mariefred, Ingmarie Öberg, Uppsala, Josefine Granberg, Mellansel, Aleksander Wojciechowski, Järfälla, Joachim Elf Genberg, Solna, Niclas Söder, Borås, och Ranko Duric, Norsborg.

FLEX

this is proformance

BATTERIDRIVEN MULTIMASKIN

EXTREMT LÅGA VIBRATIONER 1.2M/S²

Multitool MT18.0-EC

flexscandinavia.se

Missade inte de "gömda" pengarna

JOHAN NYSTRÖM STOD PÅ NÄSAN PÅ SKATEBOARDEN – FICK UT ÖVER 10 000 KRONOR

Träarbetaren Johan Nyström hade åkt skateboard sedan han var sju, åtta år. När han var som bäst kunde han många trick, men en dag tappade han kontrollen när han var uppe på en ramp, och föll handlöst i backen.

– Jag bröt näsbenet och fick åka akut till sjukhus.

Någonstans i bakhuvudet hade Johan ett minne av att Byggnads hade en fritidsförsäkring i medlemskapet.

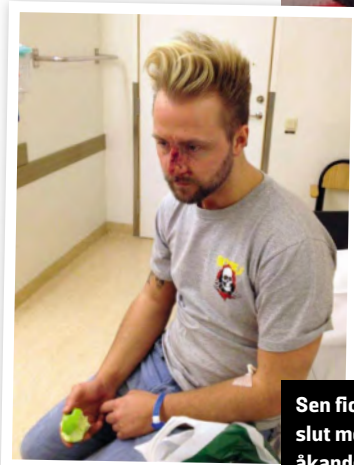
– Jag ringde Folksam och någon dag senare hade jag 6300 på kontot. Det var väldigt smidigt.

Olyckan fick honom att fundera på om det var dags att sluta med skateboarden eftersom hans ålder började påverka reaktionsförmågan negativt.

Någon månad senare insåg han att det var dags att lägga av. En dag när han tog sats upp på ett räcke föll han bakåt och tog emot sig på ena armbågen, som inte kunde bära tyngden och vek sig åt fel håll. Denna gång trillade 4500 kronor in på kontot efter ett samtal med en av Folksams handläggare.

– Man får mer från Folksam vid bestående men, men min näsa och armbåge läkte bra, konstaterar han.

NINA CHRISTENSEN

Sen fick det vara slut med bränd-åkandet...

Det är lätt att missa **ersättning från olycksfallsförsäkringen** om man inte har koll. Vi reder ut vad som ingår i ditt medlemskap i Byggnads.

Kan man få ersättning vid första läkarbesöket?

● Ja, efter ett olycksfall får du 700 kronor direkt vid första läkarbesöket för att täcka de inledande kostnaderna. I de fall skadan tar en hel månad att läka får du totalt 2.100 kronor inklusive 700 vid första läkarbesöket.

Kan jag få bidrag om jag skadat tänderna?

● Ja, men du måste be om en preliminär prisuppgift från tandläkaren. Skicka prisuppgiften till Folksam, som granskar och godkänner och därefter skickar tandläkaren räkningarna direkt till Folksam.

Kan jag få ersättning för psykisk ohälsa efter olyckan?

● Om du drabbas av psykisk ohälsa som en direkt följd av en olycka kan du få kristerapi tio behandlingar hos en terapeut eller psykolog som Folksam anvisar. Du kan också få kristerapi efter en nära anhörigs död.

I OLYCKSFALL-FRITID INGÅR ÄVEN:

- Livförsäkring vid dödsfall.
- Livförsäkring om egna barn avlider eller sambo/make/makas barn avlider.

Finns det särskilda ersättningar för olika diagnoser?

● Blir du sjukskriven i minst åtta dagar får du en engångsersättning beroende på diagnos, till exempel 3 000 kronor vid lårbensbrott, 2 000 kronor vid hjärnskakning.

Om jag hamnar på sjukhus, vad gäller då?

● Om olycksfallet leder till inskrivning på sjukhus eller rehabiliteringsklinik och du är under 65 år, får du 200 kronor per övernattningsnatt, upp till 180 dagar.

Om jag får en bestående skada, vad gäller?

● Leder olycksfallsskadan till bestående problem med kroppen kan du få ersättning för så kallad medicinsk invaliditet, upp till två miljoner kronor. Hur mycket du kan få beror på ålder och invaliditetsgrad. Du kan också få ersättning för glasögon eller linser vid bestående ögonskada, för ärr eller för att anpassa ett fordon efter dina behov.

Vad är ett olycksfall?

● Som olycksfall räknas en oförutsedd händelse, som inte beror på vårdslöshet.

SÅ FUNKAR DET

- Som medlem är du försäkrad mot olycksfall på fritiden. Folksam sköter försäkringen åt Byggnads. I varje region finns försäkringshandläggare men du kan också ringa direkt till Folksam och säga att du är medlem i Byggnads och få vägledning där.

SJUK OCH EFTERLEVANDEFÖRSÄKRING

● Byggnads har en tilläggsförsäkring som kallas sjuk- och efterlevandeförsäkring för 64 kronor i månaden. Sjukförsäkringen ger 2 000 kronor skattefritt varje månad efter dag 90 och så länge du är sjukskriven, totalt i ett och ett halvt år.

Fler tillval som Byggnads medlemmar kan få förmånligt:

- 15 timmar juristrådgivning per år och rättskydd vid tvist.
- Gravidförsäkring tidigt i graviditeten.
- Hemförsäkring.
- Olycksfall-fritid, för din partner.
- Barnförsäkring upp till 25 år.

LÄS MER ...

... om försäkringar.
Skanna qr-koden
med din mobilkamera.

Det sköna i solen blev en förlorad hälsa

Födelsemärket avlägsnades med god marginal för fem år sedan”, säger kvinnan som är i hans dotters ålder, ”en del körtlar utrymdes, men det har uppstått mutationer.” Byggnadsarbetaren tänker på läkaren, som opererade bort fläcken på ryggen och som sa att det var en gammal solskada.

Nog hade han rätt alltid. Det hade varit så skönt i solen då när de var unga. Skönt att vila den trötta kroppen efter byggvardagen och känna värmen sprida sig i huden. Nog blev han både röd och bränd men inte tänkte han på att det kunde vara farligt.

FÖRSTÅ ATT HAN ÄR SJUK

Nu klamrar han sig fast vid besöksstolen, anstränger sig för att förstå att han är sjuk. Han tittar på den unga läkaren. Byggnadsarbetarens ögon tårar, det är ett tufft besked han har fått.

En solskada från unga år har bitit sig fast och blivit till en farlig hudcancer. Spridit sig.

”Det är bra att ta med en anhörig i sådana här situationer, finns en risk att man bara hör det som är negativt”, säger den unga kvinnan. ”Det går inte att operera den här gången men det har kommit andra behandlingar”. ”Men du har en mutation och det är bra”, fortsätter hon. ”Det är den cancerform som visat sig svara bäst på immunterapi”.

”Vad säger man till sina anhöriga?” frågar han. Läkaren dröjer. ”Har du barn?” frågar hon. Han nickar. ”Dom är nästan vuxna, men det är jobbigt ändå. För frugan också, hon måste ju klara bostaden och sommarstället.”

Läkaren lutar sig över skrivbordet, lägger en blond hårtest bakom örat och tittar rakt på honom. ”Nu handlar det om dig!”

EN SORG PÅ SORGEN

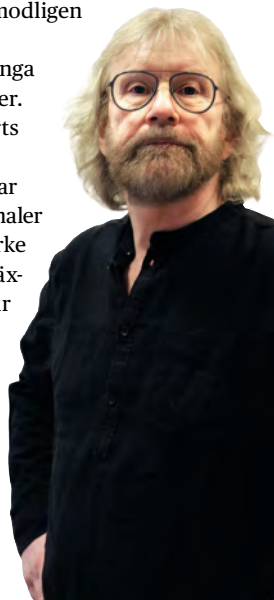
På väg till bilen parerar byggnadsarbetaren mellan frusna vattenpusslar. En tanke på att strunta i bältet korsar hans hjärna när han sätter sig i bilen. Han griper tag i ratten, knogarna vitnar när han ser bergväggar och hårda betongfundament för sitt inre; med tillräcklig hastighet skulle det vara över på ett ögonblick.

Så tänker han på familjen igen och börjar gråta. Spänner på sig bältet och kör ut från sjukhusområdet.

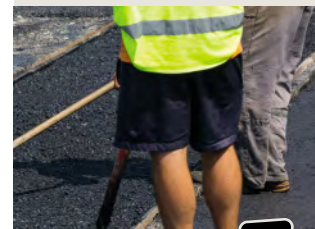
Byggnadsarbetaren sörjer sin förlorade hälsa. Att berätta för familjen kommer att lägga en sorg på sorgen. Hade han tagit förändringen på allvar när han upptäckte den, hade han gått till vårdcentralen lite tidigare... Ja, då hade han förmodligen fortfarande varit frisk.

Och han tänker på alla unga på landets byggarbetsplatser. De som njuter i solen i shorts eller med blottade nackar. Han hoppas att de vet och har förstånd att ta kroppens signaler på allvar. Om ett födelsemärke övergår till att bli ett sår, växer eller ändrar form, ändrar färg eller blir flammigt, gå och få det undersökt.

Bengt Bohm
byggglärare

Nobelpristagarna James P Allison och Tasuku Honjo, och för onkologen på Sahlgrenska.

Om du nöjer dig med att inte bry dig om du har ett märke på huden som förändrats.

Bengt Bohm är byggglärare, golvläggare och krönikör i Byggnadsarbetaren. Han bor i Göteborg med fru och utflugna barn. Just i dagarna är Bengt färdigbehandlad för sin malignt melanom och tackar svensk sjukvård för att han kan se fram emot pensionen med tillförsikt.

Dagens lunch med dryck och kaffe på Preem.

Vardagar 10-14.

79:- inkl pant

En riktigt god lunch gör resan bättre.

Nu serverar vi dagens lunch varje vardag klockan 10-14 och det finns alltid ett vegetariskt alternativ. Dryck och kaffe ingår också.

Vi erbjuder helt enkelt goda, fräscha och vällagade luncher till ett riktigt bra pris. Välkommen till Preem.

Vi bjuder på sjätte lunchen!

Måndag

Två grill- eller vegokorvar med mos.

Tisdag

Baguette med valfri fyllning eller vegetarisk focaccia.

Onsdag

Stor levaintoast med valfri fyllning.

Torsdag

Focaccia med valfri fyllning.

Fredag

Köttbullar med mos eller två vegokorvar med mos.

En bättre resa

Raserade hus efter jordbävningen i Turkiet.

FOTO:
Mostphotos,
Wikimedia
commons

Tusentals byggnader rasade efter den stora jordbävningen i februari, vilket har lett till en **upprörd debatt om byggfusk** i Turkiet. Men hur ska man bygga hus som står emot starka jordskalv? Carl Wersäll forskare vid KTH förklarar hur det går till.

SÅ SKA HUS BYGGAS FÖR ATT KLARA EN JORDBÄVNING

1 SKAKAR I SIDLED

• Många byggnaders hållfasthet beräknas efter vertikala tryck och påfrestningar. Alltså uppifrån och ner. Men på platser med jordskalv måste man även tänka på horisontella rörelser då jordskorpan flyttar sig i sidled vid jordbävningar.

– För att de ska hålla krävs det mycket bättre styvhet i byggnaden, säger Carl Wersäll.

Det uppnås med material som är "segare", till exempel stål och trä. Då klarar en byggnad sidorörelserna bättre. Det går även bra med betong men kräver mer armering. Sämst att använda är tegel, lera och betong utan armering.

Carl Wersäll.

2 FÖRDELA STYVHETEN

• Det räcker inte med styva material, man måste bygga på rätt sätt också. Grundprincipen är att ju mer lika våningarna är varandra, desto bättre står byggnaden emot. Väggarna på varje plan ska stå över varandra och byggnaden bör se likadan ut från botten till toppen.

– Du vill inte ha ett hus där våningarna har olika planlösning för då vill de här olika delarna av huset svänga på olika sätt och då skapas spänningar i byggnaden, som i värsta fall får huset att rasa, säger Carl Wersäll.

Ett problem är att bottenvåningen rasar. Där finns ofta butiker med öppna planlösningar och stora fönster i gatuplanet. Ett annat är att hissar och trapphus ligger på samma sida av huset vilket kan göra byggnaden instabil.

Byggnaden bör se likadan ut från botten till toppen för att bättre stå emot en jordbävning.

MAGNITUD 8 I SVERIGE – HUR SKULLE DET GÅ?

Tänk er en kraftig jordbävning med epicentrum i Riddarfjärden i Stockholm city. Hur skulle det gå?

– Det är svårt att svara på. Vi har inte dimensionerat våra byggnader för jordskalvslaster så jag tror att det skulle bli ganska mycket skador, säger Carl Wersäll.

Om vi hade jordbävningar i Sverige, hur skulle det på-

verka jobbet för byggnadsarbetarna?

– Framför allt skulle det innebära att man skulle använda mer armering i betongen. Och sedan skulle man utforma byggnaderna annorlunda så att de står emot de horisontella krafterna från en jordbävning. ○

MATERIAL SOM FUNKAR BÄST

- Stål.
- Trä.
- Välarmerad betong.

MATERIAL SOM FUNKAR SÄMST

- Tegel.
- Lera.
- Betong utan eller med lite armering.

Taipei 101 i Taiwan har en jättestor motvikt för att hålla byggnaden i balans.

3 GRUNDEN SPELAR ROLL – BERG ELLER LERA?

● Underlaget spelar roll för hur stora skadorna blir. Det är lätt att tro att hus som står direkt på berg skadas mest, men lera eller jordlager är värre.

– Om en byggnad står på ett löst jordlager så kan det ge dynamiska förstärkningar som gör att påverkan på huset ökar. Ska man bygga i ett jordbävningsområde måste man göra en utredning där man ser hur marken kommer att skaka vid ett jordskalv, säger Carl Wersäll.

Den här blev tydligt efter jordbävningen i Mexiko 1985. Många byggnader rasade i den delen av staden som hade ogynnsamma jordförhållanden.

4 SVAG LÄNK

● Det finns byggnader som klarar av riktigt kraftiga jordbävningar. Det handlar om dyra lösningar för skyskraper. Till exempel finns det byggnader i Japan som har inbyggd fjädring och gummikuddar. Ett annat exempel är skyskrapan Taipei 101 som har en jättestor motvikt för att hålla byggnaden i balans. Det är för dyrt för vanliga bostadshus. Där räknar man i stället med vissa skador men målet är att husen inte ska rasa av en svag länk. Därför är det viktigt att använda rätt material och följa byggnormerna.

Emmas tröstpris efter

TOAKAOSSET

Det började med ett stopp i toan. Föga anade Emma Andersson då att hon åtta månader senare skulle ha **SVERIGES KÄNDASTE BADRUM**. "Jag vill att mardrömmen ska vara över".

TEXT: Cenneth Niklasson FOTO: Jeppe Gustafsson

1:A PRIS
ÅRETS
BYGGMISS
2022

Byggmissstävlingen för 2022 är avgjord. Emma Andersson från Linköping fick nästan hälften av alla röster. Hon blev därmed den mest överlägsna vinnaren någonsin.

– Det är både roligt och tragiskt att ta hem det här priset. Jag vill tacka alla i Byggmissgruppen på Facebook som röstat på mig.

Emma Andersson flyttade in i sin nybyggda bostadsrätt i juni förra året, en 2:a som hon betalade 2 550 000 kronor för. Omgående fick hon stopp i toan. Ett fel som hon anmälde till bostadsutvecklaren Bonava som i sin tur skickade ärendet vidare till byggtreprenören Lindstams Bygg.

– Det kom en spolbil, men jag fick stopp igen. Sedan kom spolbilen igen och igen och igen. Sedan upptäckte man att det var flytspackel i rören.

Därefter fortsatte problemen. Vecka efter vecka. Månad efter månad. Varken Lindstams Bygg eller Bonava har lyckats få ordning på badrummet trots att de bilat upp golvet och lagt nya rör. Ingreppen har istället orsakat nya problem.

Nu har det gått åtta månader sedan Emma flyttade in. Det senaste som hänt, i februari, är att Emmas eget försäkringsbolag gjort en besiktning av badrummet. Resultatet: Inte godkänt.

»Byggmissgruppen pushar mig och har hjälpt mig att förstå att jag har rätt.«

– Jag kan ärligt säga att jag är trött på allt det här.

Hon berättar att både Lindstams Bygg och Bonava under hela den här processen till stora delar ignorerat hennes mejl och bara halvhjärtat försökt fixa problemet i badrummet. Uppmanat henne att "ligga lågt utåt" och vänta med att ta upp bristerna till "tvåårsbesiktningen".

Hur har du orkat?

– Jag skulle säga att det främst är tack vare stödet i Byggmissgruppen. De pushar mig och har hjälpt mig att förstå att jag har rätt. Jag har lärt mig mycket om tätskikt och hur man ska bygga ett badrum.

För Emma Andersson har felanmälan till Bonava förra sommaren blivit något helt annat än ett simpelt stopp i avloppet. I Linköping och i många byggbodar runt om i landet har badrummet blivit en snackis och många väntar med spän-

"TOTALT TOAKAOS"

Vinst: Graverad pokal, Hultafors DM 60 digitalt vattentpass, Toughbuilt Gelfit fanatic thigh support, Small Electrician Pouch, Toughbuilt organiser, samt en dubbeltrisslott. (Värde 5 000 kronor.)

ning på hur det ska gå för Emma. Det har även väckts idéer om att byggnadsarbetare runt om i landet ska åka hem till Emma och fixa badrummet.

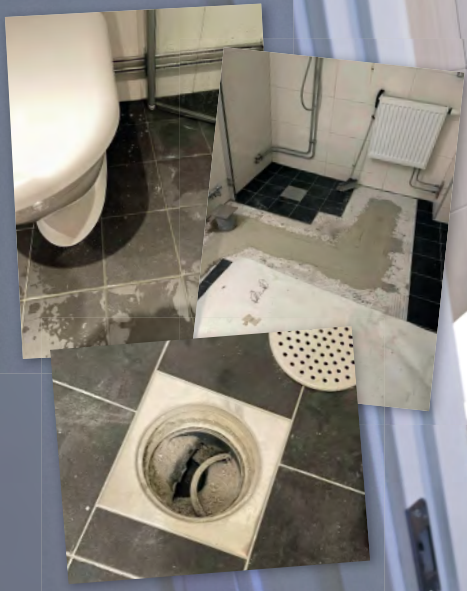
Vad tänker du om att allt blivit så stort, ångrar du något?

– Nej, det gör jag inte. Flera av mina grannar säger att de hade gjort samma sak. De har också haft problem med sina lägenheter. Det känns som att Bonava och Lindstams Bygg har fått en del press på sig efter all uppmärksamhet.

Under det senaste halvåret har Emma även träffat flera av byggnadsarbetarna som varit på plats för att försöka fixa badrummet. Hon jobbar som systemutvecklare och

Bucklan tar plats utanför Sveriges kanske ökadaste badrum.

Emmas bilder från badrummet har blivit en följetong i Byggmissgruppen.

Åtta månader efter inflyttningen fungerar badrummet fortfarande inte som det ska.

arbetar därför mycket hemifrån. Hon säger att "hantverkarna som kommer från underentreprenörer varit jättetrevliga", men att det vid den senaste större åtgärden som Lindstams Bygg gjorde, då badrummet bilades upp, var en del sura miner.

– Pappa mötte en av de hantverkarna vid entrén när han skulle till lägenheten och då sa en av dem till honom att "hon bara gnäller, det är inget fel på avloppet".

Nu har Emma lämnat över ärendet helt till sin jurist och försäkringsbolag. Det som hänt sedan årsskiftet är att Bonava skickade ut en besiktningsman. Han godkände badrummet.

– Han kollade väldigt lite och sa att han litade på Lindstams Byggs egenkontroll, berättar Emma.

Sedan genomförde försäkringsbolaget alltså en egen besiktning. De spolade vatten på golvet för att kolla fallet, filmade rören och tittade på Emmas bilder som hon tog när Lindstams Bygg gjorde om badrummet. Det slutade med 16

anmärkningar, enligt Emma. Bland annat var det fel på fallet, problem med rören som filmades och anmärkningar på tätskiktet.

– Nu har försäkringsbolaget startat en process. Jag vet inte vad som kommer hända härnäst. Jag antar att det blir en tvist mellan försäkringsbolaget och Bonava/Linstams Bygg. Jag har fått rättsskydd av försäkringsbolaget så det här toastopet kanske hamnar i domstolen till slut. Jag vet inte. Jag vill bara att den här mardrömmen ska gå över.

Ända sedan problemen med badrummet började har varken Bonava eller Lindstams Bygg velat svara på frågor om Emmas badrum. Till exempel om varför det tar så lång tid att fixa problemen. En annan fråga tidningen vill ha svar på är varför Bonavas besiktningsman godkände toan medan besiktningsmannen från försäkringsbolaget hittade 16 fel.

I ett mejl till tidningen skriver Fredrik Hammarbäck, presschef på Bonava, följande:

"Vi kommenterar inte våra relationer med enskilda kunder. Den aktuella fastigheten är överlämnad till bostadsrättsföreningen som ansvarar för fastigheten. Bonava för dialog med föreningen, kunden och entreprenören och har också garantiåtaganden som sträcker sig över fem år och en ansvarstid som sträcker sig över tio år."

Morgan Lindstam, vd på Lindstams Bygg, skriver i ett annat mejl att "Brf styrelsen och Bonava har utfört besiktning av en auktoriserad besiktningsman. Besiktning var godkänd utan anmärkning.

Någon annan besiktning har vi inte kännedom om." ○

Filmning visade att det låg flytspackel i avloppsröret.

De här missarna får också pris

2:A "GOLVAD"

● Patricia Nilsson, Karlshamn (13,5% av rösterna)

Pris: Empire digitalt vattenpass laser samt dubbeltrisslott. Värde cirka 1350 kronor.

3: A "DETALJERNA SOM RÄKNAS"

● Jens Blomberg, Hamnerdal (9,5%)

Pris: Stanley Fatmax vattenpass samt dubbeltrisslott. Värde cirka 750 kronor.

4:A "FINN 50 FEL"

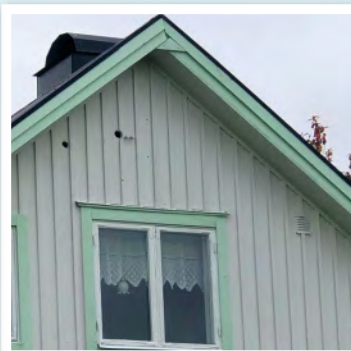
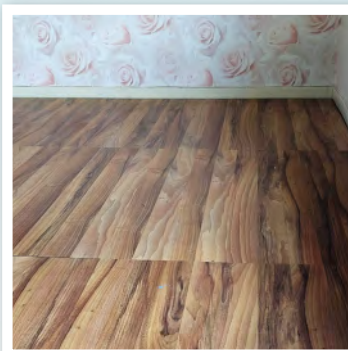
● Marielle Hed, Nykvarn (9,2%)

Pris: 2 dubbeltrisslotter.

5:A "TRALLALA... VA?"

● John Persson, Ockelbo (6%)

Pris: 1 dubbeltrisslott.

Vill du se mer – eller har en miss du vill dela med dig av?

Skanna koden här bredvid med din mobilkamera eller gå in på Facebook. Sök efter "Byggmissar – klanligast i Byggsverige".

BIG-gruppen är Nordens ledande bygg- och industriedja med över 100 yrkesbutiker i Sverige och Norge med regionala lokala lager.

BIG-gruppen erbjuder ett brett sortiment av verktyg, maskiner, infästning, personligt skydd och förnödenheter.

Hos oss hittar du Jobmans yrkeskläder i olika funktionsnivåer.

www.big-gruppen.com

BIG-gruppen orter: Alingsås| Anderstorp| Borås| Boden| Eskilstuna| Falköping| Gävle| Göteborg/ Tagene| Gällivare| Götene| Halmstad| Helsingborg| Hässleholm| Jönköping| Karlstad| Kiruna| Ljungby| Luleå| Lund| Malmö/City/Fosie| Markaryd| Moheda| Norrköping| Pajala| Piteå| Ronneby| Sjöbo| Skellefteå| Skene| Skövde| Stenungsund| Stockholm/ Bromma/Globen/Hornsberg/Sätra/Täby/Lunda/Västberga| Svenljunga| Tranemo| Trollhättan| Umeå| Uppsala| Varberg| Vimmerby| Västerås| Växjö| Ystad| Örebro.

BIG-gruppen företag: Albins|Derome Industrihandel| Flinks Järn| Gamla Jernboden| IMAB| IP Industripartner| Laitis| Lundqvist Maskin&Verktyg| Markaryds Järn| Maskin&Verktyg| MOVAB| Skene Järn| Skydd&Verktyg| Sohlbergs| Stål&Verktyg| Ystad Järn| Österbergs.

En helt ny värld öppnade sig för **golvläggaren Johan Lundin** när han började intressera sig för vin: "Det handlar om att avnjuta, smaka och lära sig mer."

"DET FINNS INGA RÄTT ELLER FEL"

Laga god mat och blind-testa olika sorter.

Undersöka vilka kombinationer av maträtter och vin som smaklökarna gillar. Det är några av orsakerna till att golvläggaren Johan Lundin har vin som hobby. När han köpte hus för något år sedan och det fanns en jordkällare på tomten, blev han själglad och satte igång med att armera, gjuta och bygga hyllor.

– Mitt intresse handlar inte om berusning. Jag dricker inga mängder, utan kan dela på en halvflaska. Det handlar om att avnjuta, smaka och lära sig mer. Jag gillar att laga mat och matlagning är en del av intresset.

Johan tycker att det är viktigt att vara inkluderande och han månar om att alla ska få testa, smaka och tycka till. Förr i tiden var en vinsamling något som bara så kallat "fint folk" hade råd med och det ansågs lite snobbigt. I dag är vinprovning mer folkligt.

– Man kan lika gärna köpa ett gott vin för hundralappen och lagra i fem år som att köpa ett vin för tusen kronor och lagra i 30 år. Det är väldigt personligt vad man tycker är gott. En del personer har smaklökar som gillar unga viner. Det finns inga rätt eller fel.

Att vara vinsamlare är socialt eftersom man testar viner tillsammans. Det kan också liknas vid en sport. Att blind-testa varandra innebär att man smakar och säger vilken druva det handlar om samt var vinet kommer ifrån.

– Det är rätt kul för ibland är man helt ute och cyklar och kan hamna i helt fel världsdela, säger Johan och skrattar gott.

NINA CHRISTENSEN

MIN GREJ/VIN

VEM Johan Lundin, 33 år, Avesta.

YRKE Golvläggare.

NÅGOT FÖR ALLA?

I dag är vinsamling mer folkligt. Man behöver inte satsa på att lagra svindyra viner och kan testa sig fram till det man tycker är gott.

Johan har sin hobby i källaren.

FOTO: PRIVAT

1, 2, 3 – smaka!

Välj det vin du tycker är gott, köp några flaskor och stoppa undan det i kylan. Det är väldigt intressant att se vad som händer. Det behöver inte vara ett dyrt vin utan en flaska för hundra kronor kan också lagras. Man kan även köpa halvflaskor.

Köp årgångsvin, alltså vin från en viss årgång. Undvik boxvin eftersom lådorna innehåller mycket konserveringsmedel. Sen lagrar man vinet olika länge och testar.

Ta reda på vilken druva ditt favoritvin tillverkas av och läs på om druvan. Gå gärna ihop med en kompis och bjud varandra på middag och testa ihop.

DET HÄR BEHÖVER DU

- Det behövs inte många prylar för att bli vinsamlare. En vinöppnare och ett kylskåp är i princip allt. Köp ett stort kylskåp och skruva upp temperaturen till 12 grader, det behöver inte vara en vinkyl och man kan köpa begagnat. Om du hittar ett vin du tycker om, köp tre flaskor och lagra i tre år och fem år och testa hur smaken förändras.

LÄR DIG MER

- Det finns många trevliga poddar att lyssna på. En bra heter "Dela en flaska" och i den pratar Alf och Petter om vin utan att vara snobbiga. De snackar på ett enkelt sätt så att alla förstår. "Vin - så funkade det" är en bra och lättläst nybörjarbok.

DELTA VID "SLÄPP" PÅ SYSTEMBOLAGET

- Systembolaget släpper viner från mindre producenter som man kan köpa när de släpps. Det är sådana sorter som köps in i mindre partier. Bolaget har en uppsjö av viner vid sina släpp från hela världen – röda, vita, mousserande och dessertviner.

FÖRGYLL DIN HOBBY MED EN RESA!

Hyr en moppe eller en bil i ett vindistrikt och besök olika vingårdar där vin tillverkas. Ta del av matkulturen och testa vilka viner som passar till lokala rätter.

Sökes: Guide i mitt nya loser-liv i sportsoffan

Det är lika bra att erkänna direkt. Jag är ingen "riktig" supporter. Men Zlatan var snygg, kaxig, och ingen kickade fotboll som han. Nej, det var inte (bara) att lejonet osade testosteron som fick mig onsite. Han var en vinnare.

Nog hade jag skrikit i fotbollssoffan förr. Ett av mina bästa barndomsminnen är från Uefacupen 1982 när Torbjörn Nilsson kom loss. Jag blev en ängel, hejade blåvitt och älskade Göteborg fast jag aldrig varit där. För dom vann. Och när alla Glennar passerat revy sov jag utomhus i Rålambshovsparken en het sommarnatt när vi grävde guld i USA.

VI KUNDE JU INTE FÖRLORA

Sen tog festen lite slut. Jag plikt kollade möjligen landskamper då och då för att få ett skäl till att se på tv och äta godis. Ända tills Zlatan tog sitt förnuft till fånga och flyttade från LA "hem" till Italien igen. Milan blev mitt lag. Och även om Pioli oftast bara spelade honom sista kvarten, och fast att han trots den skrala speltiden gick sönder ändå, var det värt varenda hundralapp i sportabonnemang på streamingtjänsten. På plan gav Theo, Giroud, Maignon, Tonali, Calabria, Leão valuta för pengarna. Serie A gav mig sinnesro, egentid och ren, skär glädje. Scudetton var vår. Vi kunde inte förlora. Dai ragazzi, dai!

Men eftersom jag inte är något riktigt fotbollsfan trodde jag fel. När jag skriver det här är det veckor sen vi vann en match. Och jag känner mig lurad, besviken. Rentav tom.

Vad gör man egentligen när ens lag inte vinner? I mitt nya loser-liv söker jag guidning i sociala medier bland rosso-soneris (riktiga Milansupportrar alltså).

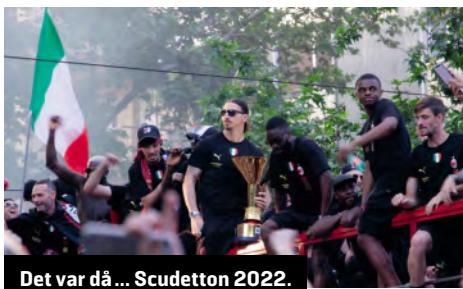

FOTO: ISTOCK

Det var då... Scudetton 2022.

Jag hittar gnäll och förståsigpåare. Soffcoacher letar lösningar, uppställningar, snackar taktik, statistik och spelarköp. Spyr på slöa miljonärer som inte gör sitt jobb. Det är hårt och kallt och ingen lindring och tröst finns att få mot brustet vinnarhjärta. Den rödsvarta strimman av passion och hopp är svag.

Är det slut? Jag litade ju på dem. Jag har suttit i timmar och beundrande tittat rakt fram på Milan. Jag vill fortsätta hylla magnetiska pass, hojta att Leaos känsla för boll är ren konst, att jag (faktiskt) känner domarens mamma, äta snacks och skrämma katt och barn med glädjetjut. Kom igen grabbar, kom igen!

FESTEN ÄR SLUT

Jag skippar chips nu, men streamar fortfarande. Dricker ramlösa, har försiktigt börjat tjuvkolla på La Liga. Man får vända kappan efter vinden för det spelar ingen roll hur välsittande Piolis svarta polo är om bollen inte går i nät. Och på San Siros läktare bär Ibra allt större stickade mössor över pannan. Kanske är det snart dags att dra ner den över huvudet och för mig att betala elräkningen i stället för C-more. Om nu inte våren kommer till Milano och solen skiner lite. På mig.

Ann-Sofi Löfgren
Redigerare

Våren **ÄR** här. Den kom 26 februari, 22:19, då Ibra klev ut på plan igen.

Isfläckar, kan knäcka skelett som att det vore cornflakes.

FOTO: MOSTPHOTOS

EFTER JOBBET: BILDKRYSSSET

								VERKSTAD	TÄNDER DU VÄL PÅ	SES VISSA MED KNÄNA	KURAR IKUR	↓	GIBBON	STÖRRE BRIST
								SNACKA ITU?						
								TAR SKRUV					↳	
								KVART-I-FEM-NYHETERNA						GRÖNKULLATJEJ
								LUGNARE VÄTTEN				FÖRST SOM SIST		
								FÖR HÖGT-STÄENDE		RABATT ÖVERORD		MENAR		
SAMMANTRÄFFANDE	OTÄNKTA TANKAR	↓	SEX-VINGAD FILUR	SLUT PÅ SNÖRE	GOLF UTAN KLUBBOR	↓		HAVSFÄGEL						ARVEDEL
								VELD						
BAKOM HÖNKEN	↳				ITING SOM I MUN	↳			SPOLA			UTDRAGBAR		
												OPTIMISM		
			FILMSTAD					TALADE UTAN TÄCKNING BALTER						TOG UT
HAR SIN KRÖK					ETTER UNDERJORDISK JÄTTE						KÄRNBRÄNSLE			
			HAMBE					GALLA						
			HANDLING					LÄROTID	↳				SOVRUM	BÖR RIPA UNDVIKA
HAR NÅGOT PÅ LAGER		FÖRURKUNDER MED ZENECA						VATTENHÅL				GITTER		
								ÄR SAGA TILL SLUT				HETTE EN MAN		
SÄGER SOM DET ÄR				LIGGER LÅGT						NORMERNA				
				VÄRDA						SE FRAMÅT			↳	
INGET FÖR KASSAN	LEDNINGSGRUPP					FLYKTIG SAK	FORN-NORDISK ADAM	STIGER ANNUELLT FRANS G-S VAR RÖD					EFTER SOL	
													GÄLLER	
ÅSIKTER OM GOTT UPPFÖRANDE	↓				VINNER INTE PÅ SOLVALLA									
SÅGS KARELIN								OSLIPADE				SPILLA		
LEVNADSLÖPP					NORSK HIT					STOLLE				

niklas.aurgunn@gmail.com

VINNARE I BILDKRYSS 11

Leif Lundgren, Klagstorp, Per Hejll, Helsingborg, Ann-Marie Vikström, Säters, Patrick Pettersson, Söderhamn, Kjell Wiktorin, Vaddedö, Niklas Kindström, Falun, Veronica Martinsson, Karlstad, Gunnar Storén, Leksand, Tommy Rislund, Ludvika, Hasse Petersson, Märsta, Ingmarie Öberg, Uppsala, Maja Edström, Umeå, Kenneth Nilsson, Tranås, Susanne Öberg, Gävle, Ulf Brolin, Enköping.

BILDKRYSS 3

Dragning den 11 april. 15 med rätt kryss vinner en dubbeltrisslott.

Sänd lösningen till Bildkryss 3, Byggnadsarbetaren, Box 519, 101 30 Stockholm. Du kan också mejla ditt kryss (som jpg eller pdf-fil) till kryss@byggarb.se

OBS! TEXTA TYDLIGT

Namn .....

Adress .....

Postadress .....

OBS!

Fyll i hela krysset + adressrutan, även då du skickar via e-post.

🕒 NÄSTA NUMMER KOMMER 20 APRIL

Adrian Björling, reptechniker

”Det hade underlättat dagis-hämtningarna att börja och sluta samma tid varje dag.”

Att vem som helst ska kunna vara hemma med sitt barn borde vara det naturliga. De tycker reptechnikern Adrian Björling. Han har haft både mer och mindre förstående arbetsgivare under sina fyra år som pappa.

På arbetstid hänger han i linor högt upp i luften. Ena dagen målar han om Turning Torso och nästa dag bättrar han på vajrarna på Högakustenbron eller sätter nitar i berg. Sedan åker han hem till dottern Lykke för att se henne ta nästa steg i utvecklingen.

Adrian bestämde sig från början att han ville vara föräldraledig. Utan att vara barnpsykolog förstod han att den första tiden med barnet är viktig för anknytningen. Arbetsgivaren tog det bra när han berättade. Då var han på ett företag med en god stämning.

Arbetsgivaren hade egna barn och var mån om att alla skulle kunna ha ett bra familjeliv vid sidan av jobbet. Adrian var pappaledig i sex månader med Lykke.

NU HAR DET GÅTT NÅGRA ÅR och Adrian och hans lilla familj har både bytt stad och arbetsgivare. Även om det funkar med den nya arbetsgivaren får han mycket kommentarer om att han är krånglig när han behöver vabba. Det känns trist att byggbranschen inte kommit längre, tycker han.

– Jag kommer inte att byta bransch, för det här är det jag kan och vill göra. Men fungerar det inte att vabba eller vara föräldraledig byter jag företag, helt klart.

Fungerar det inte att vabba eller vara föräldraledig med mitt barn byter jag företag, helt klart.

OM DU SKULLE SKICKA MED ETT RÅD TILL ARBETSGIVARNA, VAD SKULLE DET VARA?

– Kanske anställa personal i lite blandade åldrar, så att inte alla i företaget blir hemma och vabbar samtidigt. Och att planera in mer buffertdagar för att få det att funka och vara hållbart.

HUR BLIR BRANSCHEN BÄTTRE PÅ DE HÄR FRÅGORNA?

– Det bästa vore om alla köpte premisen att man ska kunna vara hemma för att ta hand om sina barn. Det är nog en generationsfråga. Jag upplever inte att de som är yngre har samma attityd. Om man bara väntar några år kanske det blir bättre. Jag hoppas det.

VAD SKULLE BEHÖVAS FÖR ATT ENKLARE KUNNA FÖRENA JOBB OCH FAMILJELIV?

– Just nu hade det varit jätteskönt om jag visste lite i förväg när jag skulle börja och sluta om dagarna. Det hade underlättat dagishämtningarna om jag började och slutade samma tid varje dag. Och sedan det självklara: att jag fick slippa kommentarerna i korridoren. ■

"Föräldrapenningtillägget ger en ekonomisk trygghet när jag är hemma med min son."
Martin Hallingström Skoglund,
snickare och ombudsman
Byggnads Skåne

Familjeliv och jobb

Att bli förälder är en stor händelse i livet. Och också en stor omställning. För att kunna få ihop det nya livet med jobbet finns mycket stöd att få och regelverk om du inte kommer överrens med din arbetsgivare.

KOLLEKTIVAVTALET OCH MEDLEMSKAPET I BYGGNADS GER DIG EXTRA TRYGGHET

- 1 Föräldrapenningtillägget ger mer pengar**
Enligt kollektivavtalet ska du få tio procent extra av din lön, under max 180 dagar, när du tar ut föräldrapenning. Mer info på afaforsakring.se
- 2 Gratis gravidförsäkring som du tecknar hos Folksam**
Du som är medlem får tillbaka kostnaden från Byggnads i din region. Mer info: folksam.se/forsakringar/gravidforsakring
- 3 Byggnads driver på så att föräldralediga inte missgynnas**
I årets avtalsrörelse kräver Byggnads bland annat att föräldraledighet även ska vara grund för att tjäna in arbetstidsförkortning. Se hur du kan engagera dig: byggnads.se/avtal2023

DET HÄR GÄLLER

- ▶ Arbetsgivaren ska underlätta så att ditt jobb är förenligt med att ha barn.
- ▶ Du ska inte heller missgynnas för att du är föräldraledig, exempelvis med sämre löneutveckling. Du har även rätt till ett likvärdigt arbete när du kommer tillbaka från din föräldraledighet.
- ▶ Du har rätt att ta ut föräldraledighet och vabb utan protester från arbetsgivaren. Ledigheten är inte heller något som behöver beviljas.
- ▶ Däremot måste du anmäla föräldraledigheten senast två månader innan.
- ▶ Du har rätt att gå ner på 80 procent fram till ditt barn är åtta år, men ändå gå tillbaka till 100 procent när du önskar.

Läs mer på Diskrimineringsombudsmannens webb – do.se

MER BRA INFO ...

... för dig som är gravid: byggnads.se/gravid
... om vad som ingår i kollektivavtalet: avtalat.se/arbetare/bli-foralder

TRE SNABBA

Vad skulle behövas för att enklare kunna förena jobb och familjeliv?

CARL-HAMPUS LINDQVIST,
ANLÄGGNINGSDYKARE,
STOCKHOLM-GOTLAND

– Det som skulle kunna underlätta är att man utgår från individen och lägger upp arbetet därifrån. Små geografiska skillnader på kartan kan innebära timmar i trafiken och det blir en konstant stress för mig som förälder för att hinna till hämtningar och lämningar på dagis innan det stänger.

KRISTOFFER KJELLBERG,
BETONGARE,
VÄST

– Det är en större fråga. Vi behöver utbilda chefer och arbetsledare i att det är nya tider nu, inte som när de fick barn. Det är viktigt att vi fasar ut gamla värderingar och machokultur, uppfostrar och stöttar den yngre generationen.

IDA KARLSSON,
SNICKARE,
STOCKHOLM-GOTLAND

– Det är viktigt att förtaget jobbar för att främja ett fungerande familjeliv. Det ska vara naturligt att kunna vabba. Man ska slippa kommentarer. Det är viktigt att få bort den kulturen. Viktigt att man täcker upp 100 procent vid föräldraledighet, det ger i slutändan en mer jämställd byggbransch.

”Vi är inte ensamma om att ha tröttnat på att inget händer”

Vi är mitt uppe i en avtalsrörelse. Alla avtalsrörelser är naturligtvis viktiga, men denna gång rör den hela byggbranschens framtid. Frågan är enkel: vill vi ha en framtida byggbransch utan kriminalitet och fusk? För mig och för samtliga Byggnads medlemmar är svaret ett rungande JA!!

Men menar vi allvar med att få bukt med fusk i byggbranschen så måste samtliga inblandade parter gå från ord till handling. Tyvärr har vår motpart Byggföretagen fastnat i ett ordmoln och flyger högt ovanför den verklighet som alla andra ser. Det är därför vi har lämnat *Forum för sund konkurrens*.

Sanningen är att *Forum för sund konkurrens* har blivit en ursäkt för att inte behöva agera i praktiken. Byggföretagen lever inte som de lär och det är inte något vi kan ställa oss bakom.

Det mullrar i byggsverige. Byggnads medlemmar har tröttnat för länge sedan. Seriösa bolag börjar fråga oss varför deras arbetsgivarorganisation håller fuskarna om ryggen. Under tiden tror Byggföretagen att några seminarier ska räcka. Det gör det inte!

Vi är inte ensamma om att ha tröttnat på att inget händer. För någon vecka sedan skrev jag en unik

”
Seriösa bolag börjar fråga oss varför deras arbetsgivarorganisation håller fuskarna om ryggen

debattartikel tillsammans med Lars Svensson, koncernchef i SH Bygg, som också är medlem i Byggföretagen. Budskapet är: nu räcker det! Nu måste Byggföretagen släppa prestigen och de ideologiska skyglapparna. Värna i stället de seriösa bolagen som står upp för kollektivavtalen och en säker arbetsmiljö.

Det tåls att ännu en gång påminna om den verklighet som vår bransch verkar i. Seriösa samhällsbärande byggföretag förlorar anbud till företag som inte alls vill följa de lagar och avtal som reglerar arbetsmarknaden. Det är ingen nyhet för någon att arbetslivskriminaliteten är utbredd i byggbranschen. Oberoende granskningar har visat att så mycket som 8 av 10 östeuropeiska företag på något sätt bryter mot lagen och fuskar med skatter eller avtal.

För att sluta där jag började. Nu måste vi gå från ord till handling! Det är vi helt enkelt skyldiga kommande generationers byggnadsarbetare. Årets avtalsrörelse handlar om precis detta. ■

JOHAN LINDHOLM, FÖRBUNDSORDFÖRANDE

telefon 010-601 10 68 | mobil 070-306 65 40
e-post johan.lindholm@byggnads.se

Viktigt just nu!

- 1 Byggbehovet är fortsatt stort,** konjunkturläget till trots. Vi byggnadsarbetare behövs både idag och i framtiden.
- 2 Över 63 000 kronor** mer på ett år för dig som jobbar med kollektivavtal. Det är värt att firas! Därför firade vi kollektivavtalets dag, den 17 mars.
- 3 Snart blir det sommartid,** med ljusare och längre dagar. Skönt för oss som jobbar ute. Grillen ska givetvis fram!

Johan lyfter på hjälmen

Jag vill passa på att välkomna vår nya förbundssekreterare Jakob Wagner. En modig och kunnig person vald till ett viktigt och ansvarsfullt uppdrag. ■

Kolla att du fått din nya reseersättning!

Miss inte pengar du har rätt till!

Den 1 januari i år höjdes ersättningen till 25 kronor milen. Kontrollera din lönespecifikation från februari att du fått en reseersättning på 2,5 kronor per kilometer. Stämmer ersättningen behöver du inte göra något. Har du bara fått 1,85? Kontakta Byggnads i din region eller Byggnads medlemscenter, så hjälper vi dig! ■

AVTAL 2023: Nu är avtalsyrkandena växlade och så här ser det ut

BYGGAVTALET

DET HÄR VILL BYGGNADS

Arbetsgivarna ska ta större ansvar för **granskningar av fuskande företag**.

Stoppa långa kedjor med underentreprenörer. Företag ska främst bygga med egen personal.

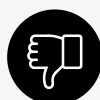

Löneökning på 4,4% över ett år och att den extra pensionsavsättningen höjs.

DET HÄR VILL BYGGFÖRETAGEN

Försämra anställningsskyddet genom att införa visstidsanställningar.

Ensamma bestämma över din arbetstid.

Ta bort reseersättningen om du har kortare än 10 km till arbetsplatsen eller åker till central anläggning.

HUR SER DET UT PÅ DITT AVTAL?

Läs mer om Plåt- och Ventilationsavtalet, Glasmästeriavtalet, Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl och Entreprenadmaskinavtalet på byggnads.se/avtal2023/dittavtal

Byggföretagen har i år riktat in sig på att ta mer makt över arbetstiderna, skapa osäkrare anställningar och ett sämre lönesystem. Det är bara tillsammans som vi kan stå emot dessa attacker och samtidigt fortsätta stärka byggnadsarbetarna. Det är så vi fått de arbetsvillkor vi har idag. Men inget kan tas för givet.

- Torbjörn Hagelin, Avtalssekreterare

► Kolla ditt avtal i mobilen!

MÖTEN

REGION VÄST

Sjuhäradsregionens: Medlemsmöte, torsdag 13 april, kl 18.00, mat från kl 17.30. Plats: Arbetarrörelsens hus, Norrby Tvär-gata 3 Borås.

Östra Skaraborgskretsen: 22 april. Tema: Fiske i Hökensås, separat inbjudan.

REGION MÄLARDALEN

Alunda/Östhammar: Medlemsmöte, torsdag 20 april, kl 18.30 på Bettans i Gimo.

Norrtälje: Medlemsmöte, tisdag 18 april, kl 18.00 på Folkets hus Norrtälje.

Tierp: Medlemsmöte, torsdag 20 april, kl 17.00 på Gästis i Tierp.

Strängnäs: Medlemsmöte, torsdag 30 mars, kl 18.30 på ABF i Strängnäs.

Kolbäcksdalen: Medlemsmöte, onsdag 19 april, kl 18.00 på Folkets hus Hallsta-hammar.

Eskilstuna: Medlemsmöte, tisdag 25 april, kl 18.00. Plats meddelas på hemsidan.

Sala: Medlemsmöte, torsdag 27 april, kl 18.00 på Folkets Hus i Sala.

REGION ÖST

Linköping: Medlemsmöte, tisdag den 11 april. Läs mer på byggnads.se/linkoping

Motala: Medlemsmöte, torsdag den 20 april i ABF:s lokaler. Läs mer på byggnads.se/motala

REGION ÖREBRO VÄRMLAND

Säffle: Medlemsmöte, fredag 28 april, kl.18.30 i Bowlinghallen.

Grums: Medlemsmöte, torsdag 27 april, kl.18.00 på Grums Pizzeria.

Hagfors:

Medlemsmöte, onsdag 22 mars, kl.18.00 på Restaurang Kronan.

Karlstad: Långfredagstrav, fredag 7 april på Färjestads travet.

Hallsberg: Medlemsmöte, torsdag 16 mars, kl.18.00 med bowling i Hallsberg.

Lindesberg: Grillning, torsdag 27 april vid Tempelbacken.

Örebro: Grilldag/kväll vid Byggfackens Hus, Örebro.

AUTOGIRO:

Betalar du medlemsavgift via autogiro måste pengar finnas på ditt konto:

- 26 mars
- 26 april

A-KASSAN:

Ersättning från A-kassan betalas ut:

- Mars 2, 9, 16, 23, 30
- April 6, 14 (fre), 20, 27

Posttidning B

Postens returadress

Byggnadsarbetaren,
Box 519, 101 30 Stockholm

FAUEN.COM

KOM INTE TILL OSS I ONÖDAN

Vi vet att tiden är helt avgörande för lönsamheten i dina byggprojekt. Och även om vi gärna vill träffa dig, så finns det ibland effektivare sätt att få leveranser direkt till ditt bygge. Vi erbjuder flera effektiva leveranslösningar som gör att du kan fokusera på det du är bäst på: Att bygga. Hör av dig till din XL-BYGG-anläggning, så ser de till att du får allt utkört dit du vill, när du vill. **Tillsammans fixar vi allt.**

En riktig bygghandel